

OLAV

Redaksjonelt

Guds mor — men ikke jomfru?

Borghild Gundersen, s. 1

Glimt fra norsk kirkehistorie

Intervju med, s. 6

Prestekvartetten av 1986

Dordi Glærum Skuggevik, s. 10

Katolsk prevensjonssyn og moderne
sexologi

Den katolske kirke i USA, s. 14

Kritisk — men from

Peter B. Bjerke, s. 20

Lourdes 1987 — et møte med tro

OLAV

Guds mor — men ikke jomfru?

Den 15. april i år forkynte den katolske teologen Uta Ranke-Heinemann i en radiosending at når det gjelder Guds mor Maria, tror hun ikke på noen «biologisk jomfrufødsel». Hennes personlige mening, som «teolog og som kvinne», er at det her dreier seg om «en tidsbettinget forestillingsmodell... Maria-bildet står i fare for å forsvinne ut i 'det fabelfjerne' og tape troverdighet og betydning for den moderne kvinne.»

Radiosamtalen ble holdt i det kjente Maria-valfartssted Kevelaer, av alle steder! Og tidspunktet var to uker før paven skulle banke på kirkeporten samme sted. Opprinnelig var planen at den høytidelige åpning av Maria-året skulle funnet sted her, men forandringer av pavens reiseplaner kom i veien. I betraktning av at damen, ifølge eget utsagn, «har gått svanger med jomfrufødselen i 17 år», synes tid og sted for nedkomsten å være litt mer enn en tilfeldighet. Det hører med til historien at hun etter forløsningen også er blitt lost fra sitt verv som lærer i katolsk teologi ved høyskolen i Essen: Hun får fremdeles undervise, men ikke på Kirkens vegne.

Uta Ranke-Heinemann er ingen hvem-som-helst i tysk samfunns- og

kirkesammenheng: datter av tidligere forbundsprezident Gustav Heinemann, i familie med Polens kardinal Glemp og første kvinne som innehar — unnskyld: hadde — en lærestol i katolsk teologi ved et tysk universitet. Hun har tidligere rast mot de tysk katolske biskoper og anklaget dem for unnfallenhet i kampen mot kjernefysiske våpen på tysk jord. Hennes utspill den 15. april på den teologiske hjemmebane førte altså til rodt kort og utvisning: Avklaringsamtaler, som først syntes å skulle lykkes, førte i siste instans ikke frem. Men hun har fremdeles full frihet til oppvarming — utenfor sidelinjen.

Professoren fra Essen er ikke den første teolog som har slitt med jomfrufødselen, og hun er heller ikke den første som sier nei til denne kirkelig tradisjon med svært så lange, historiske rotter, som selv ikke Luther var villig til å kutte. Vitenskapens løsrivning fra teologien i kjølvannet av Kopernikus' og Galileis' stormfulle tankeferder i rommet har bidradd sitt til både å forenkle — og komplisere — mangt i troens verden for oss moderne mennesker.

Men både professor Ranke-Heinemanns språkbruk og hennes argumentasjon synes å vise at hun, all moderne viten til tross, likevel beveger seg et godt stykke bortenfor, for ikke å si nedenfor, det troens nivå som Kirkens sannhetsvilje strekker seg mot i sine trosformuleringer: «Unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av jomfru Maria.» I et brev av 28. mai i år til Troskongregasjonens formann, kardi-

nal Ratzinger, hvor hun innledningsvis klager over at «her i Tyskland synes teologene, på få unntak nær, å være utdødd, men jeg henvender meg til Dem fordi De, såvidt jeg vet, både er teolog og i live,» skriver hun bl.a. at siden den kvinnelige eggcelle ble oppdaget i 1827 er «bildet (jomfrufødselen) ikke lenger brukbart på samme måte som før» fordi Guds medvirken i det hele da blir «den innskrunpede rolle som overnaturlig mannserstatning.»

I snart 2000 år har de fleste kristne bekreftet og holdt fast ved trosartikelen om jomfrufødselen. «Men trosbekjennelsen er ikke noen biologisk, gynekologisk utredning over inkarnasjonens mysterium,» protesterer Uta Ranke-Heinemann i et intervju med den engelske ukeavisen Catholic Herald. Selvsagt ikke! Den forkynner mysteriet. Og en del av mysteriet er nettopp at Gud, da han valgte å gå inn i historien og sendte oss sin sønn, satte seg ut over både biologi og seksualitet, ikke fordi sex eller biologi er noe mindreverdige eller urent som er uforenlige med Åndens virke, men fordi Gud, Skaperen, hverken er bundet av mellommenn eller sine egne naturlover.

I Kirkens lange tradisjon er jomfrufødselen først og fremst blitt oppfattet som en uttalelse om Jesus, om Guds sønn, og kun sekundært om Maria. Den griper fatt i det sentrale, i mysteriet, — det som vår tid har så vanskelig for å svelge, mens trender og nye retninger går ned på høykant, også blant enkelte teologer. Kirken er lite tjent med den slags forslukethet.

GLIMT FRA NORSK KIRKEHISTORIE I DET 19. ÅRHUNDRE

Borghild Gundersen

1

I løpet av det 19. århundre fikk Norge en vitenskapelig teologisk litteratur, noe landet ikke tidligere hadde hatt, skriver *søster Borghild Gundersen* i denne artikkelen. Hun tar særlig for seg Knud Karl Krogh-Tonning, teolog, statskirkeprest og senere katolikk, og gir ham følgende attest: «Han var en av våre betydeligste teologiske forfattere.» Søster Borghild bor i Hastings i England og tilhører «The Sisters of the Holy Child Jesus» som særlig arbeider innen undervisning. Hun har likevel nær kontakt til Norge, bl.a. har hun i vel 15 år arbeidet for Oslo Katolske Bispedømme med oversettelse av latinske tekster. Mange av St. Olavs lesere vil huske pater Pollestads intervju med søster Borghild her i bladet (nr. 6-1982) i forbindelse med det nye norske Missale: Flere årsverk er søster Borghilds bidrag til vår messebok.

I løpet av det 19. århundre fikk Norge en vitenskapelig teologisk litteratur, noe landet tidligere ikke hadde hatt. Det begynte i 1840–50-årene og gikk jevnt fremover i århundrets annen halvdel.

Æren for det som skjedde, må først og fremst tilskrives Carl Paul Caspari, som riktignok ikke var nordmann, men tysk jøde. Imidlertid ble Norge hans annet ferdreland, og det var som professor ved Det Kongelige Frederiks Universitet i Kristiania han gjorde sin teologiske innsats. Caspari hører således hjemme i den norske teologis historie. Som

vitenskapsmann betraktet, er han til og med vår teologis største navn i det 19. århundre.

Ved Casparis side stod professor Gisle Johnson, som med sitt teologiske system gav Den evangelisk-lutherske norske kirke et teoretisk grunnlag så logisk og fast-tømret at det holdt for en hel generasjon av teologer. Johnsons system var en original teologisk innsats av vitenskapelig verdi, men det mistet meget av sin slagkraft ved de nyere, vesentlig liberale teologiske retninger som i 1880-årene strømmet inn over vårt universitet.

Av de teologer som mot slut-

Vår velsignede (?) velstand

«Velstanden har slett ikke gjort menneskene mindre tyvaktige. — alkoholmisbruket er et alvorlig samfunnsproblem i enda større grad enn før, og mange bruker sprøytespissen i sin flukt fra et samfunn de ikke klarer å tilpasse seg.»

Sitatet er hentet fra Oppland Arbeids-

derblad, som føyer til at «vi må innrømme at noe gikk tapt underveis, idealer som ble borte...»

Et meningsfylt liv er ikke bare avhengig av økonomiske og andre ytre forutsetninger. Egolivet kan ikke bli noe fullverdig liv. Mange og viktige mål er nådd. Men har vi nådd fram?»

Studieuke om kristen sosiallære

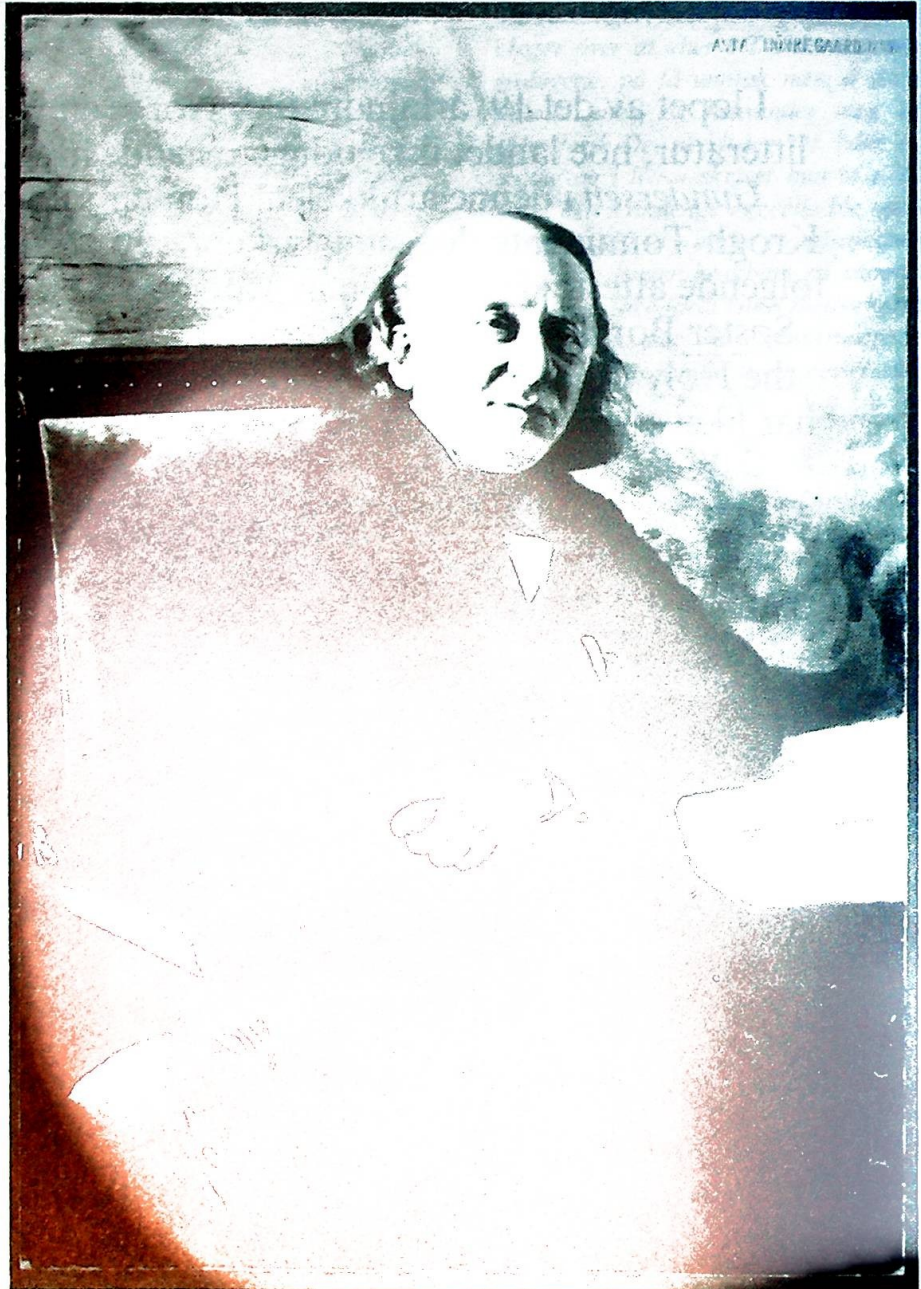
«Katolsk sosiallære representerer en storartet visjon av mennesket og det menneskelige samfunn. Men stilt opp mot det moderne industrisamfunn og den målestokk som gjelder der, fortoner denne visjonen seg som den rene eventyrverden.»

Omtrent slik lod oppsummeringen fra en av deltagerne ved årets teologiske stu-

2

ten av det 19. århundre var vitenskapelig virksomme, har F. W. Bugge, A. Chr. Bang og Fredrik Petersen gitt de betydeligste bidra til vår teologiske litteratur. I den religiøse polemikk førte også J. C. Heuch flittig pennen i ortodoksiens tjeneste.

Blant Johnsons og Casparis disipler var det en som ved sitt teologiske forfatterskap riktignok gjorde seg bemerket og vant en viss anseelse, men som ikke fikk noen innflytelse på vår teologiske utvikling. Det var Dr. Knud Karl Krogh-Tønning. Som teolog overgikk han de fleste andre av Johnsons og Casparis disipler. Han var både lærd og begavet, en av den norske kirkes beste menn i 1880–90-årene og dertil en av våre betydeligste teologiske forfattere. To av hans avhandlinger: *Die Gnadenlehre und die stille Reformation*. (Nådelæren og den stille reformasjon — 1894) og *De gratia Christi et de libero arbitrio* (om Kristi nåde og den frie vilje) er noe av det fineste i norsk teologisk litteratur. Om den sistnevnte avhandlingen sa kardinal Satolli at den var skrevet *con mano maestra*. Bortsett fra læreboken *Den christelige Troeslære* (1870), som har vært brukt ved norske lærerskoler, blir hans bøker lite lest. Ved hans død i 1911 ble det skrevet mange vakre ord om ham i norske aviser og

Carl Paul Caspari (1814–93), professor i teologi ved Det kongelige Fredriks Universitet i Kristiania — «vår teologis største navn i det 19. århundre.» Maleri av Aasta Nørregaard, en av vårt lands første betydelige malerinner. (Universitetsbiblioteket i Oslo, Billedsamlingen).

dieuke over temaet «Katolsk sosiallære» i Linge-Holthusen i Vest-Tyskland 50 der prester, ordensfolk og legfolk fra Island, Danmark, Finland, Sverige og Norge deltok etter innbydelse fra Ansgar-Werk i bispedømmet Osnabrück. Studieuken er en storsinnet gave til nordiske katolikker: Ansgar-Werk betaler både reise og opphold for alle deltagerne. KNA

Norske korgutter i Peterskirken

Oslo-koret St. Hallvard-guttene under ledelse av dirigent Øistein Vogt og med Terje Wangberg som organist, vikariererte i Peterskirken i Roma fra 3. juli til 26. juli. Det er åttende året koret erstatter Peterskirkens eget kor i sommermånedene.

Foruten Peterskirken har koret fast engasjement i Maria Maggiore hvor de synger om ettermiddagen på søndager. St.

Hallvard-guttene er også gjester i Assisi hvert år og gir konsert i San Franscesco basilikaen foruten på universitetet i Perugia.

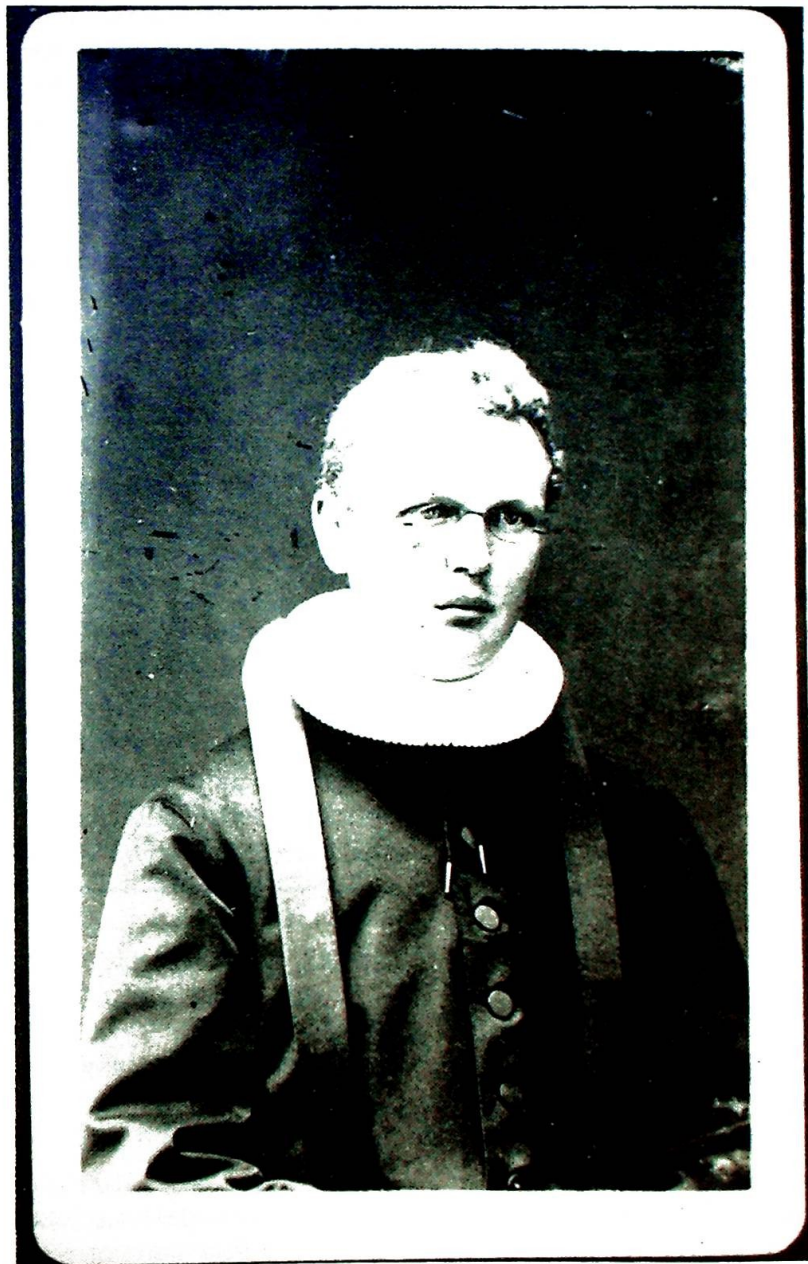
I Castel Gandolfo som er pavens sommerresidens, medvirker koret ved de årlige musikkfestivaler.

St. Hallvard-guttene, som i år feirer sitt 25 års jubileum, ble mottatt i privataudiens av pave Johannes Paul II.

FREDRIKSTAD BLAD

tidsskrifter, men senere er all omtale nesten forstummet.

Han stod som en ensom skikkelse blant den norske geistlighet. Selv om han ved sitt forfatterkap nok deltok i 1880–90-årenes religiøse debatter, var han ikke aktivt med i de bitre stridigheter mellom de pietistisk-ortodokse og de liberale teologer, for de problemer som opptok ham mest, falt utenfor rammen av det som var stridsspørsmål i den norske kirke. De andre teologer så på ham med vennlighet og respekterte hans lærdom, men det var en fjern respekt de viste ham. Ennå i våre dager virker Krogh-Tonning som noe av en anakronisme i norsk kirkehistorie, en teolog med beundrere, men uten tilhengere. Hans utpreget høykirkelige innstilling ble utover i 1880-årene nesten et isolert fenomen her hjemme. Den høykirkelige retning som begynte med Wilhelm Andreas Wexels i 1840-årene, var alltid svakt representert, og for norsk kirkehistorie endte den da F. W. Bugge og J. C. Heuch etter hvert skilte lag, og Heuch forsonte seg med legpredikantene for å styrke kirkens stilling i kampen mot vantroen. De høykirkelige bestrebelse ble gravlagt både av venstrepolitikkerne og av de konservative prester, om enn etter ulike ritualer: av Venstre med lover og

Knud Karl Krogh-Tonning (1842-1911) var prest i Den norske kirke fra 1871-90, da han gikk over til den katolske kirke. Han ble tilbudt et professorat i Østerrike, men valgte – delvis p.g.a. sviktende helse – å bli i sitt fedreland og leve av sin penn. Hans studier og essays fra denne tiden ble hovedsakelig skrevet og publisert på tysk, bl.a. i det høyt ansette tidsskriftet «Hochland». (Universitetsbiblioteket i Oslo, Billedsamlingen).

I ei nærpå etterkristen tid . . .

«Både folkereligiositeten og livssynsdanninga elles er i ferd med å gli bort frå dei kristeleg farga oppfatningane, og dermed meir og meir ut av kyrkja sitt påverknadsfelt.» skriver Per M. Aadnanes i en artikkel om «Dodstru på livssynsmarknaden» i Kirke og Kultur.

«Skal kyrkja i denne situasjonen makta

4

Stortingsvedtak, av prestene med bedehus-sanger, redusert seremoniell og en mer jovial opptreden enn tidligere.

Krogh-Tonning var avgjort en mot-strømmen-skikkelse. Hvis det var suksess han hadde ønsket, var hans kristendomsforkynnelse forfeilet. For så vidt har professor Brandrud rett i at Krogh-Tonnings «hævdelse av kristendommen i strak motsætning til tidens kulturbevegelse hos os var forfeilet». (Det Kongelige Fredriks Universitet 1811–1911, Festskrift II s. 51, Kristiania, Aschehoug & Co., 1911). Men det faktum at Krogh-Tonning stod i motsetning til tidens kulturbevegelse i Norge, betyr jo ikke det samme som at han stod i motsetning til tidens kulturbevegelse i Europa. Krogh-Tonning ville ha passet godt inn i engelsk kirkehistorie, særlig i den anglikanske høykirkelige bevegelse som fulgte Oxfordbevegelsen.

Krogh-Tonning har likhetspunkter både med Pusey og med kardinal Newman. Det er sannsynlig at Krogh-Tonning har vært påvirket av Newman, og at Newmans innflytelse har vært bestemmende for utviklingen av Krogh-Tonnings meninger. På enkelte punkter virker Krogh-Tonnings religiøse utvikling nesten som en kopi av Newmans.

å gjera seg høyrd på livssynsmarknaden med påskebodskapen sin, må ho difor aller først komma til eit nytt medvit om forholdet sitt til kultur og samfunn i ei nærpå etterkristen tid.

I snart to tusen år har den kristne kyrkja hevda å ha noko «godt nytt» å melda for døds-fryktande menneske. Samstundes har kyrkja i dette lange tids-

Også i de ytre forhold minner Krogh-Tonning om den store engelske kardinal. Begge begynte som prester i sine respektive nasjonale kirker, som de først forsvarte med en *via media* teori, men som de senere forlot. Begge var motstandere av lavkirkelighet og religiøs liberalisme, og begge hadde en utpreget sans for kontinuitet og organisk sammenheng.

Både Newman og Krogh-Tonning hadde en levende interesse for kirkefedrene. Newman ofret det meste av sine studier på kirkefedrene. Krogh-Tonning var en av de norske teologer som i 1880-årene tok fatt på å oversette dem. («Vidnesbyrd af Kirkefædrene»). Han oversatte Justinus Martyr. Dessuten tok han doktorgraden på et emne han fant hos de første kirkefedre. Avhandlingen heter *Om den ældste*

rommet, i alle høve i vårt hjørne av verda, fått ein lei vane med å vera såkalla folkekyrkje. Så lenge har ho vore med på å prega folk sine oppfatningar om døden, at ho synest å ha vanskeleg for å oppdaga at denne kristianiserte kultursituasjonen etter kvart endrar seg. Men det er likevel dette som skjer.»

kirkelige Apologi overfor det græsk-romerske hedenskaps tænkning (1882).

Til tross for likhetspunkter er det også stor forskjell mellom de to menn. Krogh-Tonning var en høyt begavet teolog, som skrev systematiske utredninger. Newman var et geni og en åndskraft, som fulgte egne veier i sin behandling av teologiske spørsmål. Dessuten har han hatt avgjørende innflytelse på Kirkens historie i det 20. århundre, noe som ikke kan sies om Krogh-Tonning. Han ble glemte, fordi han ikke fant noe miljø for sine tanker. Ikke engang hans *Christelige Dogmatik* i 4 bind (1885–91), som var den første fullstendige norske lærebok i dogmatikk, fant mange lesere, og den ble aldri lærebok ved vårt teologiske fakultet.

Større etisk bevisshet!

«Vi må opp fra båsene våre, til felles innsats for en større etisk bevisshet.» sa Jon Henden, lederen for det nystiftede Institutt for etikk og samfunn, i en samtale nylig med *Nationens* Kari Gåsvatn.

«I en rekke rettsspørsmål som er oppe til debatt, er det teknikken som blir diskutert, mens det egentlig er etikk det dreier seg om.» sa Tove Stang Dahl, førsteamanuensis ved Universitetet og ekspert på kvinneverett.

«De mest grunnleggende spørsmål i vår tid er mer av moralsk enn av vitenskapelig natur.» sa Per Sundby, professor i sosialmedisin. «Verdivalger er viktigere enn kunn-

skap. Spesielt gjelder dette innen helse- og omsorgspolitikken, hvor det forebyggende arbeid er en eneste stor moralsk utfordring.»

«Mens vi før besverget liv og død, kan vi i dag gripe direkte inn og forandre DNA-molekylet.» sa Hans Butenschon, forlagsdirektør i Dreyer. «Vi står på mange måter foran et tidsskifte, hvor vi går mot katastrofen dersom vi ikke vet hva vi skal gjøre. Det er nesten banalt å si det, men det er vi selv som kan utløse katastrofen, og da er det også menneskesinnet som kan gjøre noe for at den ikke blir utløst.»

Takk for nye impulser

Under et samvær nylig med rundt 50 vietnamesiske prestere og ordensfolk – bosatt i åtte forskjellige europeiske land – takket biskopen av Hildesheim, Josef Homeyer, for «det eksempel og de impulser» vietnamesere som bor i Europa, etter hans oppfatning gir. «I det minste innen Kirken må dere ikke se på dere selv som utlendinger.» sa biskopen, «for der er ingen utlendinger!». KNA

Kirken i Vietnam

Situasjonen for den katolske kirke i Vietnam er ikke oppmuntrende. Nylig oppsøkte politiet et kloster i Tam-ha, der mer enn tusen legfolk var samlet. Noen ble arrestert, og alle deltakerne ble utsatt for hardhendte undersøkelser med hensyn til identifikasjonspapirer.

Angrepet mot klostret skjedde to dager etter at den vietnamesiske bispekonferansen var samlet. Konferansen hadde uttalt et ønske om å åpne seks nye katolske seminarer.

CATHOLIC HERALD

INNFØRING I KRISTEN MEDITASJON 5

«En sjelden gave for nybegynneren, og berikende for den som har praktisert den indre bønn i mange år,» skriver Marit Flagestad i denne anmeldelsen av Henri Caffarels bok *Indføring i kristen meditation* som utkom på det danske Katolsk Forlag for en tid siden.

I 1979 holdt pater Henri Caffarel et kurs i kristen meditasjon i en stor kongresshall i Paris. Det gikk over fem kvelder, med både teoretisk og praktisk innføring. Kurset vakte stor interesse: Omtrrent 1500 deltok, blant dem mange unge. Det ble også omtalt i pressen. Etter mange oppfordringer ga pateren ut sine foredrag i bokform. Denne boken er nå kommet i dansk oversettelse med forord av Grethe Livbjerg.

Første kapitel omtaler grunnlaget for meditasjon eller stille indre bønn. Man går ut fra det faktum at mennesket er utstyrt med en indre sans eller et organ som gjør det mulig å komme i forbindelse med Gud. Etter at synden kom inn i verden, er denne sansen sløvet. Den kan plutselig våkne til nytt liv, slik f.eks. Paul Claudel opplevde det. Eller den kan vekkes litt etter litt. Ved meditasjon trenes den, slik at de dynamiske krefter tro, håp og kjærlighet mer og mer kommer til uttrykk i vårt liv. Siden denne sansen ikke omtales i psykologiske verker, vet mange ikke riktig hvilket navn de skal sette på den. Bibelen kaller den «hjerte». Den er dypere og mer sentral enn både forstand og følelse.

Kristen meditasjon er et møte med Kristus. Vi lytter til ham, slik vi lærer ham å kjenne gjennom Evangeliet, vi blir oss be-

visst hva han vil med oss, og vi reagerer med å gjøre det han viser oss som sin vilje.

Mange er i villrede med hensyn til hva som er vesentlig ved bønn. Boken svarer: Det vesentligste ved bønn fra menneskets side består ikke i at vi klarer å være konsentrert hele tiden, heller ikke i at vi føler eller tenker noe fromt. Det avgjørende er at viljen forener seg med Guds vilje, at «jeg vil».

Pater Caffarel gir gode råd for hvordan man rent praktisk skal innrette seg når man vil be. Han omtaler kroppens rolle, personlighetens struktur og hjernebølger. Han understreker at bønningen har en kirkelig dimensjon og ikke må oppfattes individualistisk. Man må be som Kirke, én for alle og alle for én. Når man har praktisert den indre bønn i mange år, vil man ha funnet sin egen form for dette samvær med Gud. Caffarels bok er så rik på innsikt og tanker og praktisk anvendelige råd at man likevel vil finne den berikende. For nybegynneren er den utvilsomt en sjelden gave.

Etter foredragene er det til slutt i boken tatt med noen erfaringer fra mennesker som har praktisert kristen meditasjon. Hele boken er en liten sak på 140 sider.

Apropos prestevielse av gifte

Nok en anglikansk gift prest har fått Vatikanets samtykke til å bli presteviet i den katolske kirke. Det gjelder John Heley, som fram til 1983 gjorde prestejeneste i Den anglikanske kirke i Norwich, Øst-England. Samme år ble han opptatt i den katolske kirke. Også hans kone er konvertitt. Ekteparet har fem barn.

Man regner med at Heley vil bli ordinert i løpet av høsten. CATHOLIC HERALD

Sølibat og giftermål

At gifte menn som har vært geistlige i andre kirkesamfunn før sin konversjon til den katolske kirke, kan vies til katolske prester, innebærer «ingen oppmykning av sølibatet», understreket erkebiskopen av Birmingham, Maurice Couve de Murville,

i et hyrdebrev nylig. Det er snarere «et tegn på pavens storsinn at han under visse uvanlige omstendigheter setter sølibatsforskriften ut av funksjon.» Sølibatet er nå som før uløselig knyttet til det katolske presteembedet, understreket erkebiskopen. KNA

6

PRESTEKVARTETTEN AV 1986

Særlig samspilt er «prestekvartetten av 1986» ikke. Siden kronåret da det var hele fire katolske prestevigslere her i landet, har de fire nærmest drevet solospill — i god forstand: opptatt med sitt på hver sin kant. Så opptatt at det har gått både vinter og vår — og en sommer som i hvert fall her på Østlandet hadde vanskelig for å slå seg gjennom skylag og kalde vinder — før St. Olav har maktet å gjøre alvor av sin januartrussel om å oppsøke de fire for presentasjon i bladet. Men her kommer de altså, d.v.s. i første omgang bare halve kvartetten — for ikke å overkjøre leserne aldeles. De har nemlig en god del å fortelle alle fire! Såpass at de bør få spille hvert sitt soloparti — under forsiktig dirigering fra intervjuerens side.

— Selv om jeg har luthersk bakgrunn, har jeg følelsen av at jeg er født katolsk, smiler pater *Rolf Rollefson*. — I hvert fall har jeg så lenge jeg kan huske, hatt en til tider nokså uforklarlig interesse for slikt som hadde med den katolske kirke å gjøre. Da vi skulle velge særpensum på real-skolen — joda, jeg er så gammel at det het slik den gang! — så valgte jeg noe som berørte det kirkelige. Og det kom ikke av noen slags religiøs sulteforing hjemme, selv om vi ikke var noen aktivt kirkelig familie. Men troen fantes hjemme hos oss, særlig hos mor. Mor som sang påskesalmer tidlig på påskesøndag, *det* var påske for meg. Og mor som

hadde stille julestund for seg selv med lys og sanger, *det* er verdifull arv.

— *Du er eldstemann i prestekvartetten av 1986?*

— Født i Tjølling allerede i 1933. Og det gikk mange år før jeg første gang var i en katolsk kirke, det var i St. Olav i Oslo, før liturgireformen... Jeg kom med i kristent ungdomsarbeid i skoletiden, Indremisjonen. Tok diakonutdannelse, det vil si før det var jeg til sjøs en stund, som det sømmet seg en ekte vestfolding i de tider! Der ble jeg forøvrig skadet og kom på sykehus, katolsk sådant, møtte noe hos noen søstre der som ble liggende i sinnet...

— Arbeidet i flere år, faktisk hele åtte, som kretssekretær på Sørlandet for KFUM, et svært givende og inspirerende arbeid. Det ga mersmak, og jeg la veien om lærerskolen. Jeg leste mye katolsk litteratur i den tiden, bl.a. Thomas Merton og Carlo Carretti, var fast gjest i St. Olav Bokhandel...

— *Og ble katolsk i hodet?*

— Nei, jeg ble ikke det, jeg ble lærer i barneskolen, etterhvert med spesialpedagogikk som særrområde. Men så trakk det meg mot mer «diakonalt» arbeid, jeg ble bestyrer ved et sykehjem, steg i gradene som det heter... til det ble for mye administrasjon og for lite diakoni for min smak.

Ikke teologi, men gammel vane

Vi ønsker ikke «en verden uten menn», men vi ønsker at man tar konsekvensene av de «rolleforandringer» som har funnet sted, sa Irmgard Jalowy, president i Kato-lische Frauengemeinschaft Deutschlands (kfd), under en samling for vel 5.000 kvinner nylig. Hun beklaget samtidig at den feministiske teologi innen Kirken i stigende grad synes å virke avskrekkende

og bli oppfattet som «skjellsord». Også ved sitt språk skal kvinner vitne om Gud.

Når det gjelder tjenester og embeder innen kirken, mente kfd-presidenten at det ikke er teologiske grunner som stenger, men gammel mannstradisjon. Tradisjoner bør man selvsagt verne om, men like viktig er det å fri seg fra slikt som ikke er tradisjon, men bare gammel vane, under-streket hun.

KNA

Prestesituasjonen i dagens verden

På verdensbasis er tallet på katolske prester gått ned, viser en undersøkelse fra Vatikanet. På den annen side: i 1985 var det en økning på 6% i tallet på ordinasjoner og prestestudenter. I verden som helhet er det én prest for 2091 katolikker. Mellom- og Sør-Amerika har én prest for 7000!

CATHOLIC HERALD

Jeg trives kun i kontakt med mennesker.

– Men du ble katolikk og til slutt også prest.

– Ja, veien gikk dit, men spør meg ikke om alle stadier underveis. På ferier ute i Europa treffer man alltid den katolske kirke eller rettene de gamle katolske kirker, som estetisk opplevelse. For meg ble de ofte noe mer, noe som er litt vanskelig å forklare: Du føler deg hjemme i noe du egentlig ikke vet nok om, en slags lengsel etter det, så gjelder det å finne vei ut av «tilstanden». Og veien ut ble veien inn. Jeg tok kontakt med pater Arno – under en fest i St. Hallvard – og det var også han som opptok meg i Kirken, 10. mars 1979.

– Og så tok du fatt på teolo-gien?

– Det gjorde jeg slett ikke! Jeg hadde ingen tanker om å bli prest. Det kallet kom utenfra – i første omgang. Andre som sa: «Du skal vel bli prest nå?» og alle slags små «drypp» som inneholdt det samme spørsmål. Til slutt spurte jeg meg selv om jeg ikke skulle ta et skritt videre fra å være noe nær fast ministrant. Men utsiktene til evigvarende studier skremte meg, og jeg ønsket inderlig at det fantes en slags snarvei til den menighetstjeneste og sjelesorg, som jeg syntes kalte på meg, en vei uten altfor lange

Åpenhet overfor det andre har å gi er viktigere enn en stresskoffert full av teologi eller nye idéer, mener pater Rolf Rollesen.

og mange teologiske og teoretiske «utsvevelser». Hadde liksom ikke tid til det i min alder. Kanskje burde det finnes en annen vei for sjelesørgere enn den tradisjonelle, sterkt teoretisk og teologisk pregede presteutdannelse?

– Men da jeg først kastet meg ut i det, fikk jeg en fantastisk støtte av biskop Gran og senere av biskop Schwenzer. Og jeg kom meg vel gjennom fire års studier ved Studienhaus St. Lambert, Burg Lantershofen, et seminar for «spätberufene», som det heter på tysk. For folk som meg,

som er litt sene med å finne frem. Ved St. Lambert er det forøvrig alltid fullt belegg.

– Du er ikke knyttet til noe ordenssamfunn?

– Det ble bare slik at jeg ble sekularprest. Men jeg har nær kontakt særlig med fransiskanerne og stor glede av å være sammen med dem, så jeg kommer nok til å be om å få være gjest i deres fellesskap fra tid til annen.

– Og nå står du på farten bort fra Akersveien og Oslo?

– Ja, neste stasjon for meg er Porsgrunn. Det blir spennende, jeg tenker med en smule engstelse på hvordan det er å være ene prest i en prestegård. Men jeg gleder meg til å ta fatt, bygge videre på det som andre mennesker har gjort der før meg. Være åpen for det de andre kan gi, og det de trenger. Det er langt viktigere enn en stresskoffert full av teologi eller av nye idéer . . .

Jeg glemte å spørre om han har stresskoffert, den nye presten i Porsgrunn. Men noe jeg *vet* han har med seg uansett hvor han drar, er et varmt hjerte, menneskekunnskap og en smittende godhet for sine medmennesker.

Kirken i Sør-Afrika

Generalsekretæren for Den sør-afrikanske bispekonferansen, pater Mkhathwa, som nylig ble løslatt etter et års fengsling, skal igjen stilles for retten, tiltalt for ulovlig å ha vært i besittelse av våpen. I en uttalelse fra Den sør-afrikanske bispekonferansen heter det at pater Mkhathwa under varetektsfengslingen ble utsatt for hard tortur og store ydmykelser. CATHOLIC HERALD

8

Kvartettens utenlandske stemme – som forøvrig faller ypperlig på plass i helheten – tilhører Hans Vossenaar, fransiskaner og nederland, men ellers nordmann så god som noen. Med arvede glassfiberski og et ordforråd og et språklig driv som kan slå mang en nordmann på flatmark.

– Joda, jeg har til en viss grad «gått gradene» fra trofast ministrant til munk og så til prest, Helkatolsk bakgrunn har jeg i hvert fall, i min hjemby var noe nær 99% av innbyggerne katolikker. Min eldste bror drog avsted til presteseminar, eller rettere sagt forberedende sådant, da han var 12, det var litt kjedelig at han ble borte og tanken om å følge etter var på en måte fristende, men likevel ikke så fristende! Jeg ble hjemme, kom med i en aktiv kirkegruppe på gymnaset hvor vi arbeidet meget med å utforme gudstjenester, og – pussig nok – den uken min bror bestemte seg for å gi opp teologien, bestemte jeg meg for å begynne på den, uavhengig av ham.

– Og så flyttet du inn hos fransiskanerne?

– Nei, det gjorde jeg først etter at jeg var ferdig cand.theol. i 1977. Men jeg nærmet meg dem i studietiden – selv om mitt spesialstudium, dogmehistorie, og da særlig 12–1300-tallets med Thomas Aquinas «i midten»,

Solidaritetsaksjon

Bispedømmet Hildesheim i Vest-Tyskland har innledet en stor solidaritetsaksjon til støtte for politiske fanger i Sør-Afrika. I alle menighetene samles det nå underskrifter på et protestskriv som skal sendes til den sør-afrikanske minister for lov og

orden, og på et solidaritetsskriv som skal sendes til erkebiskop Dennis Hurley, tidligere formann i den sør-afrikanske bispekonferanse. Bispekonferansen har bedt om verdensomfattende solidaritet med landets politiske fanger. KNA

Fransiskanerpater Hans Vossenaar, heilnorsk nederland med glassfiberski og lagånd.

kanskje burde sendt meg i retning dominikanerne!

– Men du ble sendt til Norge?

– Nå, ikke akkurat, jeg ble spurt av min orden om jeg ville dra. Og det ville jeg altså og kom hit i slutten av 1983. Det var på den tiden Knut Ruyter og Bjarne Falkanger skulle slå seg ned på Enerhaugen, og ordenen ønsket flere unge til det lille fellesskap. De store klostres tid er – om ikke forbi – så i hvert fall på vei ut også i Nederland. De fleste fransiskanere lever i mindre fellesskap og er ofte i menighetstjeneste, slik som vi på Enerhaugen her i Oslo.

– Men du var ikke prest da du kom hit?

– Nei, og jeg hadde heller

ikke tenkt å bli det. Jeg var munk og ønsket å arbeide i en menighet, men jeg syntes egentlig at hvis jeg arbeidet i en menighet, burde jeg være prest. St. Hallvard menighet får ta en del av skylden for at jeg så ble prest! Det var den som «kalte» meg, om man kan si det slik. Og etterhvert ble dens ønsker også mitt ønske. Teologi – studiene hadde jeg allerede bak meg, så da bestemmelsen om å bli prest først var tatt, var veien kort.

– Dere har ingen sogneprest og ingen kapellan i St. Hallvard menighet lenger, men et pastoralt «team». Det er noe nytt her hjemme, og mange spør seg kanskje hvorfor og hvordan?

– Det er ganske enkelt å svare på. Vi satser på nært samarbeid både oss ordensbrødre imellom og mellom prester og legfolk. Og søstre må jeg føye til, vi er så heldige å ha en søster med på laget, og det er svært verdifullt, det gir nye og andre ressurser til pastoralt arbeid.

– For vår fransiskanske leve-måte er det naturlig å satse på lagarbeid, vi er fra før av et klosterfellesskap og skal tjene et menighetsfellesskap. Den siste sognepresten, pater Arno, la på mange måter grunnen for det hele, han er i utpreget grad et samarbeidsmenneske. Dertil kommer at St. Hallvard er et

Økologi og religion

«Blant de mest lovende begivenhetene i 1986 var møtet mellom representanter for ulike religioner i Assisi, der det ble understreket at alle religioner har felles interesse av å motarbeide miljø-truslene. Her ble det også tydelig demonstrert at kristendommen, i skikkelser som Frans av Assisi, har et glimrende grunnlag å bygge en åndelig og økologisk bevissthet på. I Norge ser vi denne tendensen i organisasjoner som Samling om Skaperverket.»

Sitatet er hentet fra en artikkel i magasinet Folkevett: «Økologi og religion – og Frans av Assisi», signert Jan B. Vindheim. Han hevder at «mange kristne, ikke minst i Norge, har en panisk skrekk for fremmede religioner – og der inkluderes til og med katolikker. Islam, hinduisme og buddhisme, for ikke å snakke om naturreligioner, er i praksis helt ukjente områder, de identifiseres med primitiv overtro eller beint fram djevleskap.»

Vindheim betoner sterkt nødvendige-

ten av «et religiøst mangfold dersom vi skal ha noe håp om å bevare livsmangfoldet på denne planeten. I stedet for å kjempe mot panteismen bør økologisk orienterte kristne ta sikte på å kjempe sammen med panteister, buddhister, hinduer og andre religiøse mennesker for et globalt rettferdig samfunn – et samfunn som ikke bare deler godene rettferdig mellom ulike menneskegrupper, men mellom alle de ulike livsformene på og i vår felles Moder Jord.»

9

stort sogn med mange oppgaver, lettere å dele på dem på en fornuftig og tjenlig måte når alle har medansvar.

– En del av din tid tilbringer du vegg i vegg med St. Olavs redaksjon i Kateketisk Senter. Kanskje noen lurte på hva det er?

– Vi er kanskje ikke flinke nok til å markedsføre oss selv, men vi er altså en service-institusjon for alle som driver med katekese, med undervisning i troen. Vi har et bibliotek – som vi nå begynner å få skikkelig orden på! – vi har lysbildeserier og -arkiv, og vi arbeider med «pakkeløsninger» av ymse slag til utlån. Jeg har i de siste tre år undervist 7. og 8. klassinger, og sammen med

de andre lærerne forsøker jeg nå å lage lærerveiledning etc. slik at andre, som måtte ønske det, kan dra nytte av vårt opplegg og våre erfaringer. Jeg trives svært godt med å undervise, og katekese, det å forsøke å gi troen videre, er viktig og inspirerende.

– Og du ser ikke ut til å mistriives med Norge og nordmenn, selv om det vel var en overgang fra et klart katolsk miljø til våre små forhold?

– Jeg håper da det synes på meg at jeg trives! Men selvsagt var det en overgang, men en overgang som langt fra har overvekt av negative ting. I en minoritetskirke som her i Norge, finner man ofte en mer bevisst tro,

et klarere engasjement. Forresten er kirkene i Nederland blitt «mindre» på mange måter i de senere år, det skyldes både den generelle likegyldighet overfor Kirken som vi finner i mange europeiske land, men til dels også innfløkt og direkte uheldig kirkepolitikk.

– Men den siden av saken lar vi ligge – ellers blir det et helt ekstrasnummer av St. Olav ut av det! Jeg har nemlig litt av hvert på hjertet i den anledning . . .

Han har mye på hjertet, pater Hans fra Enerhaugen, og bra er det. Men det som er enda bedre, er at det hjertet han «har det på», er av det rette varme slaget . . .

UKJ

Iran og Kampuchea

I månedene framover vil Amnesty-avdelinger over hele verden gjøre en særlig innsats for å informere om overgrep i Iran og Kampuchea og legge press på myndighetene for å stanse overgrepene.

Både politiske og kriminelle fanger i Iran er ofre for systematiske grusomheter og umenneskelig behandling. De underkastes tortur og straffemetoder som har til formål å drepe dem, sier Amnesty International i en rapport som ble offentliggjort i mai måned. I rapporten blir det pekt på bruk av straffemetoder som steining til døde, pisking, amputasjoner og korsfesting.

Tusenvis av mennesker er blitt henrettet i Iran i de siste åtte årene, mange av dem fordi myndighetene mente at de tilhørte

opposisjonen. Over to hundre medlemmer av Baha'i-samfunnet er blitt henrettet for sin religiøse overbevisning.

I Kampuchea er tusener av politiske fanger i de senere år holdt fengslet uten lov og dom. De er blitt torturert og mishandlet og har levd under umenneskelige forhold.

Amnesty International har gjentatte ganger appellert til regjeringen i Folkerepublikken Kampuchea om å stanse brudd på menneskerettighetene, men har hittil ikke mottatt noe svar.

Amnesty-Nytt

Reaksjonært i går — radikalt i dag?

«Det beste hadde vært om folk var avholdende til de giftet seg . . .» Uttalelsen kom fra Berthold Grünfeld i en reportasje i Arbeiderbladet. Artikkelen gjaldt kjønns sykdommen Chlamydia, som har økt urovekkende i senere tid.

Grünfeld er ikke redd for å bli framstilt som nypuritaner: «I en periode preget av seksuell frigjøring har man nølt med å gå

ut med budskapet om seksuallivets farer», påpeker han. «Seksualiteten er blitt et helseanliggende i en tid da man trodde man var ferdig med infeksjonene.

Men naturen lar seg ikke lure så lett. Derfor kan det som var reaksjonært i går like gjerne være radikalt i dag. Alvoret i de seksuelt overførte sykdommene tilsier at man tar sitt seksualliv opp til vurdering,» sier Grünfeld.

Sjokkbølge — eller bare stillhet?

Gro-rapporten har slått fast det mange hadde en anelse om fra før, skriver Arne Sæther i Arbeiderbladet: Uten radikale endringer både i rike og fattige land er mennesket i ferd med å utrydde både seg selv og tallose mer uskyldige arter. Tidsfristen er kanskje noen tiår . . .

Man skulle tro at denne konklusjonen

Den katolske kirkes prevensjonssyn —

Er den katolske kirkes holdning i prevensjonsspørsmål en anakronisme i vår tid? spør Dordi G. Skuggevik i denne artikkelen. Moderne sexologisk tenkning og praksis kan tyde på det motsatte.

Den katolske kirkes holdninger i prevensjonsspørsmål er av mange ansett som en anakronisme i vår tid. Dette synet sprer seg også i Kirkens egne rekker, — og har nylig avstedkommet store problemer i USA, med erkebiskopen av Seattle's oppsiktsvekkende «pallassrevolusjon» i dette spørsmålet, sikkert etter stort press fra «fotfolket». (Erkebiskopen av Seattle har gått inn for alle «moderne ting» fra skilsmisse til prevensjon, og ble en tid tatt ut av

Dordi Glerum Skuggevik er ikke ukjent i St. Olavs spalter: her fra en «gregorianikk-konferanse» i Paris for noen år siden.

sin stillingsfunksjon, mens en drøftet intenst hva som skulle gjøres med hans «opprør» — en diskusjon som har gått helt ned på «gulvet» i den katolske kirke i USA. Saken er ikke avsluttet.)

For noen år siden kom boken «Det nye sølibatet — hvorfor mange menn og kvinner avstår fra sex og nyter det». Boken er skrevet av Gabrielle Brown, dedisert til hennes foreldre. Boken kom på Cappelens forlag i 1982.

Dette er på mange måter en tankevekkende og overraskende bok, som viser at pendelen er i ferd med å svinge tilbake fra sex-revolusjonen. Mange mennesker i travle karrièreliv velger sølibatet for å klare yrkespresset. (Sølibat her definert som avståelse fra forhold som innbefatter samleie.)

Det viser seg videre at mange ektepar selv har funnet frem til at periodevis sølibat fører til at kommunikasjonsregisteret dem imellom utvides og berikes — når seksuallivet tas ut av samlivet en periode. Når de igjen tilbakefører seksuallivet til forholdet, har sex i forholdet også fått et rikere og dypere uttrykks- og opplevelsesspekter. — Boken har her flere tankevekkende intervjuer med ektepar som lever i frivillig sølibat.

Flere artikler i media de siste årene har skildret moderne sexterapi for ektepar der sexlivet har

gått i stå. Flere av disse sexklinikkerne tar sexlivet 100% ut av forholdet over en lengre terapieriode, hvor de arbeider med å få partene til å oppdage hverandre som personer og personligheter. Terapien går videre ut på å utvikle et videre register i fysisk kjærlighetsuttrykk. Terapien drives svært langt i denne retningen før sexdelen av samlivet tillates tilbakeført til forholdet.

Etter å ha sammenholdt konklusjonene i «Det nye sølibatet» og disse artiklene — er det at en plutselig ser det geniale og enkle i den katolske kirkes prevensjonspraksis: I stedet for å la forholdet gå helt ned til nullpunktet og måtte repareres med lengre sølibat i klinisk behandling, tar man sølibatet som en regelmessig månedlig praksis — der kommunikasjonsregisteret i kjærlighetslivet utvides med faste mellomrom — og seksualdelen hver måned tilbakeføres — beriket gjennom denne praksisen.

Til ens store overraskelse kan en konstatere at den katolske kirke ligger i teten av moderne sexologisk tenkning og praksis. De fleste av oss hadde vel ikke trodd det!

Få vet at paven har hatt følgende hovedstudieemne gjennom livet: «The Wonders of Human Sexuality and Married Love». (Det underfulle i menneskets sek-

ville sende kraftige sjokkbølger inn i den offentlige debatten i Norge. Men stillheten etter lanseringen er forbausende — og for mange sikkert beroligende . . .

Tanken på å følge opp diskusjonen om hva som må gjøres for å overleve med samme ivrige alvor som man følger opp børsskandaler eller Kongsberg Våpenfabrikk har neppe vært tenkt.

Barnevennlige gudstjenester

Sogneprest Willi Hoffsümmer i Bergheim-Pfaffendorf har i en rekke bøker og skrifter oppfordret til mer barnevennlige gudstjenester. Så også i et foredrag nylig der han påpekte at dagens barn og unge «oversvømmes» av impulser og inntrykk i en slik grad at den tradisjonelle gudstjeneste stort sett oppfattes som temmelig kjedelig. Det gjelder derfor å få disse «visuelt bortskjemte» barn og unge mer aktivt med i gudstjenesten. KNA

Skilsmise tillatt i Argentina

Parlamentet i Argentina har i sommer vedtatt en lov som tillater skilsmisse. Det har imidlertid stått sterk strid om lovforslaget. Selv om 95 prosent av Argentinas innbyggere hører til Den katolske kirke, regner man med at to tredjedeler av befolkningen støtter lovforslaget.

Det blir antatt at cirka to millioner argentinere for tiden lever separert.

CATHOLIC HERALD

i pakt med moderne sexologi? Av Dordi Glærum Skuggevik 11

sualitet og kjærlighet i ekteskapet.) Undertegnede plukket opp en liten bok med denne tittelen i en kirkegang i USA i 1985. Boken er et konsentrat av hans skrifter om emnet. Han sier her noe helt vesentlig til vår tid: En må alltid huske på at den en elsker har et *ansikt*, at han/hun er en *person*, ikke et *objekt*. Når en går over til å behandle ham/henne (og seg selv) som en ting, et objekt — da går en over i pornografien.

Ifølge «Det nye sølibatet» og sexklinikkene er nettopp samliv i sølibat en måte å gjenoppdage *personen* i den en elsker, der hvor samlivet er smalnet inn til en tingliggjøring av den en lever med. Ja, ofte i vår tid er samleveren blitt en forbruksartikkel i bruk- og kastmentaliteten.

Som besøkende i katolske hjem og katolske land gjennom mange år — og som deltaker i katolske messer de siste 2–3 årene (stort sett i Frankrike og i USA) — har det vært en påfallende observasjon å legge merke til den tydelige forskjellen på forholdet mellom ektefeller og mellom barn/foreldre i katolske fellesskap — i forhold til andre. Det er tydelig en roligere harmoni og en rikere positiv respekt og holdning mellom partene her enn i andre fellesskap. Barna som er tilstede ved katolske messer, er

rolige, stille og harmoniske, mens det er svare til uro og ståk i andre kirkesamfunns møter. (Jeg skynder meg å understreke at dette er mine *helt personlige observasjoner* fra mine 7 mndr. i USA der jeg hver søndag gikk til messe + gudstjeneste i et av de andre tallrike kirkesamfunn, det siste som studie i sammenheng med en bok jeg arbeidet med. Jeg har ikke grunnlag for å uttale meg om nord-europeiske forhold — da mine andre observasjoner skriver seg fra Italia og Frankrike.) *Personlig* er jeg helt overbevist om at disse observasjonene kan tilskrives, for en stor del — det periodiske sølibatet. For — legger en til grunn intervjuene med ekteparene i «Det nye sølibatet» — samt pavens betraktninger, og i tillegg ser på konklusjonene fra sexklinikkene, så finner en solid belegg for disse konklusjonene og observasjonene.

Etter at undertegnede har overnattet i omtrent 70 amerikanske hjem i 1985, og besøkt omtrent 3–4 ganger så mange, er det ingen overraskelse at presset mot den katolske kirkes prevensjonspraksis nå er blitt så stort der. Amerikanerne gjør alt grundig og med stor overbevisning — slik også med sexrevolusjonen. Den har i et par 10-år lagt et enormt press på den katolske prevensjonspraksisen. Det

paradoksale er — at når pendelen svinger over i sølibatpraksis i USA, begynner omsider sexrevolusjonen å bryte ned forsvarsverkene i katolsk praksis.

USA er et enormt land som ligger langt fra resten av verden. Katolikkene der glemmer ofte at de er en del av en verdensomspennende kirke — de tenker i amerikansk historisk tradisjon bare til ytterkretsen av sin lokale menighet. Der har de lenge oppfattet sin prevensjonspraksis som så håpløst gammeldags, at de nå gir etter og vil bli «som andre». Montro hvor lang tid det vil ta før de ser at «de andre» nå er på vei tilbake til dem, og at det er katolikkene som i sin klassiske praksis forvalter det moderne synet i dag?

Idet denne artikkelen går i trykken, får undertegnede besøk av «roothunters» fra Seattle. Paret forteller at de driver «Seattle Sexual Health Center». Den ene sier: «Utviklingen mot mer moderne forhold gikk fint innen Seattle erkebispedømme, inntil folk utenfra blandet seg inn!» — Bedre kan det neppe demonstreres hvor lokal tankegangen er i USA.

(Undertegnede er fullt klar over at dette ikke er noe særamerikansk problemkompleks, men det faller utenom denne artikkelens ramme.) ●

Problemfylt dialog

Forslag til forandringer i karmelittenes ordensregler er utgått fra Roma, men møter sterk motstand hos karmelittenes ledere. De mener at forslagene bærer preg av fordommer og frykt som hører hjemme i det 16de, ikke i det 20de århundre, og at det for karmelittsøstrenes vedkommende dreier seg om bent fram pedantiske forskrifter.

Søstrene velger imidlertid stillhet fremfor opprør mot de kirkelige autoriteter. I

bønnens stillhet håper de fremdeles at Roma vil ta hensyn til innvendingene, skriver det franske tidsskriftet «L'actualité religieuse dans le monde». Som føyer til at dette er en smertefylt stillhet, ikke minst for de søstre som har avlagt sine klosterløfter i Det annet Vatikankonsils ånd og atmosfære. De frykter en forandring som kan føre klosterløftene tilbake til tidligere århundredes praksis.

Men siste ord er ennå ikke sagt i samtalen mellom karmelittene og Roma.

«Checks and balances»

«Et land er ikke 'fritt' fordi det er kapitalistisk eller sosialistisk, men fordi ingen, hverken i teori eller praksis, har diktatorisk makt – ingen statsjef, ingen regjeringssjef, ingen organisasjon, ingen pengesterk enkeltperson, ingen klasse (heller ikke «arbeiderklassen»).»

Det er Per E. Kokkvold som skriver

Å LEVE I NUET

Karmelitt-ordenen oppstod på 1100-tallet da noen eremitter i Palestina sluttet seg sammen for å leve slik som profeten Elia på berget Karmel. De ville leve sitt liv i stillhet og bønn foran den levende Gud, i kontemplativ åpenhet – slik som Jesu mor Maria. Hennes skjulte liv med Gud er Karmelittenes forbilde og ideal.

Gjennom århundrene har Karmelittene utviklet en særegen spiritualitet – navn som Teresa av Avila og Johannes av Korset, er kjente og sentrale navn i denne tradisjonen.

Ikke langt fra Helsingborg i Sverige finner vi både et kvinnelig og et mannlige kloster som fører «Karmel-tradisjonen» videre i vår tid. Ordenen er ikke representert i Norge, og derfor er kanskje ikke Karmel-spiritualiteten så kjent her i landet. Men ordenen har – liksom de kontemplative kall generelt – en blomstringstid i våre dager, så rekrutteringen er god. Hos munkene i Norraby er det i tilknytning til klosteret bygget en rettrettgård. Den tar imot alle som i stillhet og bønn vil søke Gud.

Broder Wilfrid Stinissen tilhører dette klosteret. Noen kjenner

ham sikkert gjennom hans mange skrifter og bøker. Han er også fast bidragsyter til tidsskriftet «KARMEL», som utkommer hvert kvartal. Til tross for sin enkle lay-out er dette bladet en skattkiste for alle som ønsker en dypere veiledning i sitt åndelige liv. Det er «en kilde å øse levende vann fra». Følgende avsnitt er hentet fra artikkelen «Fader, jag överlämnar mig åt dig» (Karmel nr. 3/86) og er oversatt med broder Stinissens tillatelse:

«Det er en uttømmelig kilde til forundring og beundring at Guds vilje – som er så stor og omfattende at den omslutter hele universet – kan gjøre seg så liten. Jeg tenker her på eukaristien.

Man kan møte Gud i naturen, beundre hans makt og majestet i stormen, hans uendelighet i havet. Men man møter ham enda mer i den lille hostien. Der, i

dette lille stykke brød, er hele hans nærvær konsentrert. Og slik er det også med Guds vilje. Jeg kan med Teilhard de Chardin spekulere over Guds vilje med verden og menneskeheten, over utviklingen mot punkt omega. Men jeg lever meget mer i Guds vilje når jeg gjør det lille, banale arbeidet han gir meg å gjøre akkurat nå. Ja, jo mer bevisst jeg lever, jo mer konsentrert i øyeblikket, desto mer er jeg ett med Guds vilje. Det er i det aller minste jeg møter det aller største.

Hvert menneske kommer til verden med en drøm om å gjøre noe stort ut av sitt liv, noe som setter spor, som bærer frukt. Det er Gud selv som inspirerer til denne drøm. Det er jo han som gjør mennesket stort. «Du gjorde ham lite ringere enn Gud, med ære og herlighet kronete du ham» (Salme 8,6).

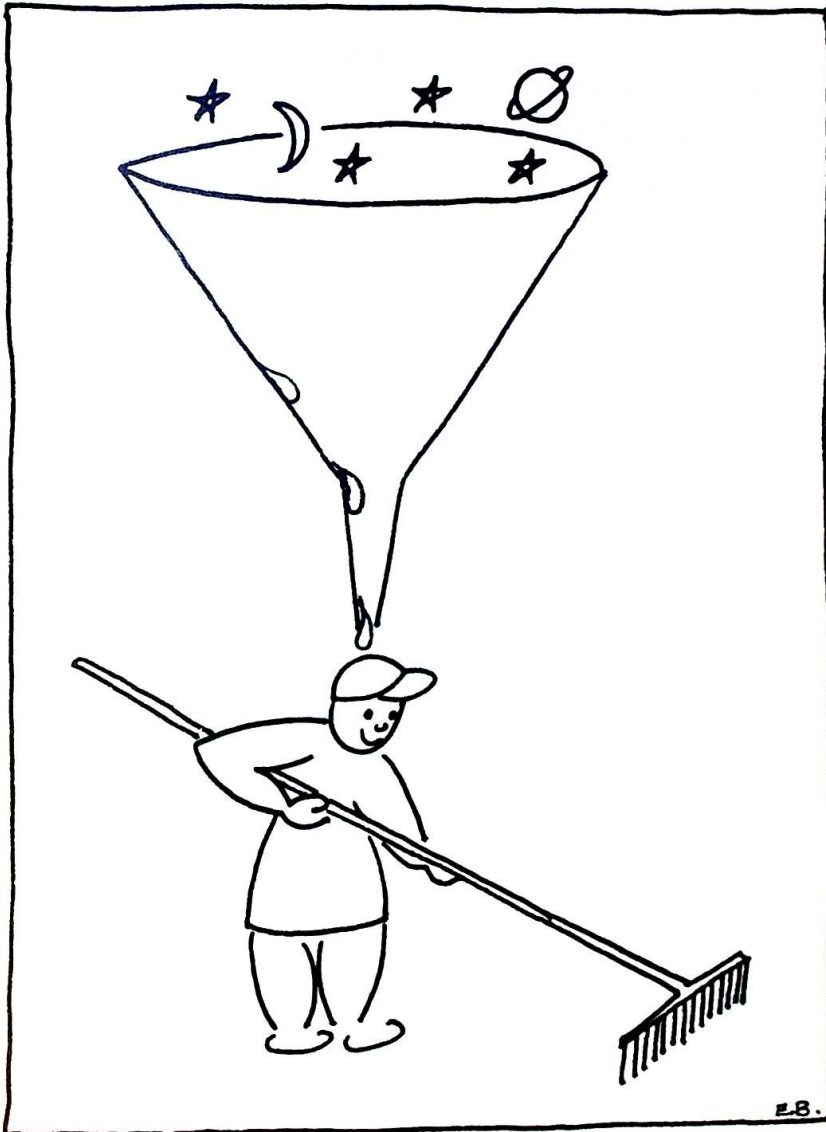
dette i Arbeiderbladet: «Et land er fritt når dissenterne har frihet, og konkurrerende makt-institusjoner holder hverandre i sjakk, når den utøvende, den lovgivende og den dømmende myndighet snakker sant til hverandre og har respekt for hverandre. Amerikanerne kaller det «checks and balances».

Kirkestøtte til Aquino

Den katolske kirke på Filippinene støtter president Corazon Aquinos omstridte jordreformprogram, kunne Inter Press Service nylig melde. I alle landets katolske kirker ble det lest opp en resolusjon fra den katolske bispekonferansen, som

oppfordret jordeierne til å gå frivillig med på programmet . . .

De store jordeierne frykter programmet, og i visse deler av landet har de opprettet privathærer for å hindre at eiendommene deres blir overtatt.

«Guds uendelighet møter man bare i øyeblikket. Jo mer man er samlet i øyeblikket, jo tydeligere åpenbares Guds evige nu. Guds uendelighet kommer til oss gjennom en trakt. Den blir så liten og smal at vi vanskelig kan gjenkjenne uendeligheten, som kommer i små dråper fra den lille åpningen.»
(Illustrasjon: Elisabeth Bjørnland)

Bare mennesket kunne forstå at for å virkelig gjøre denne drømmen, må man være fullstendig nærværende i det lille og ubetydelige man hvert øyeblikk har å gjøre. Guds uendelighet møter man bare i øyeblikket. Jo mer man er samlet i øyeblikket, jo tydeligere åpenbares Guds evige nu. Guds uendelighet kommer til oss gjennom en trakt. Den blir så liten og smal at vi vanskelig kan gjenkjenne uendeligheten, som kommer i små dråper fra den lille åpningen. Trakten er nuet. Når jeg setter munnen til trakten, blir jeg næret med uendelighet. Dette er noe man kan erfare. Jo mer konsentrert, jo mer punktvis man lever, desto mer åpner universet seg, og man kjenner det som om man lever i en slags grenseløshet. Nuet er Guds evige inkarnasjon. Den som lever i nuet, drikker uopphørlig evighet.»

Elisabeth Bjørnland

«Karmel» kan bestilles hos:
Karmelittnunnorna,
Glumsløv,
S-25372 Helsingborg.
Årsabonnement: sv.kr. 20, -.

Fra en USA-rapport

I flere av de sterke, kristne miljøene er homohetsen i full gang. Det er også tegn som tyder på at en generell forfølgelse og diskriminering vil følge sykdomsutviklingen. Alle som er «annerledes», vil bli farlige for noen. Andre folkegrupper, raser, nabolag. Ikke minst utlendinger, turister inkludert.

Dette er en ny pest vi frykter nesten like meget som sykdommen selv, sier en sosialarbeider til ARBEIDERBLADET

Biskoper mot pornografi

Pornografi er brudd på fundamentale menneskerettigheter, hevder biskopene i den amerikanske staten Maryland. Ifølge biskopenes definisjon er pornografi «alt som trekker seksualiteten bort fra den menneskelige sammenheng og derved angriper menns og kvinners medfødte ver-

dighet.» Biskopene er bekymret over at videokassetter, kabel-TV og «telefonporno» sprer stadig mer hard pornografi til stadig flere, særlig unge. «Pornografi benekter Guds bildet i oss og livets endelige og overnaturlige mål,» skriver biskopene. ORIGINS

DEN KATOLSKE KIRKE I USA:

USA er, og var det i langt sterkere grad før, et overveiende protestantisk land. Å være katolikk i landet til «the Pilgrim Fathers» har aldri vært noe selvsagt, heller ikke etter masseimmigrasjon av helkatolske irlendere i annen halvdel av forrige århundre etterfulgt av bølge på bølge av ditto italienere.

Siden de tider har landets katolikker øket både i antall og anseelse. Katolikken John F. Kennedys inntog i Det hvite hus var ikke bare en seier for en ung fremadstormende mann — det var, indirekte, en slags anerkjennelse både av det katolske USA og av en av de bærende katolske nasjonaliteter, irlenderne: å tilhøre «the Boston Irish» var ikke lenger ensbetydende med å stå på det laveste trinn på samfunnsstigen. Og det var ikke lenger tvil om at det var mulig å være både troende katolikk og lojal amerikaner — adskillige røster hadde i tidens løp hevdet at nettopp det var umulig.

Kirke i vekst

Katolikkene utgjør i dag det største kirkelige fellesskap i USA, dernest kommer baptistene. I 1947 var 20% av landets befolkning katolikker, i dag 28%, mens

tallene for samtlige protestantiske fellesskap i de nevnte år er henholdsvis 69 og 58. Veksten skyldes bl.a. større barnekull hos katolikkene, men også betydelig tilvekst av katolske «hispanics»-innvandrere fra Karibien og Mexico. «Storkirker» som metodistene, presbyterianerne og anglikanerne er alle i tilbakegang i USA.

Helt siden pilgrimsfedrenes tid har det vært et skarpt skille mellom stat og religion. Det var jo nettopp religionsfrihet og selvstyre de søkte, den lille flokken som tok avsted med Mayflower. Sansen for frihet og selvstyre er arvegods i alt kirkeliv i USA. Og det passes nøye på at stat og religion ikke blandes sammen, og at én kirke ikke får fordeler fremfor de andre. Det var derfor adskillig debatt da USA i 1983 opprettet diplomatisk forbindelse med Vatikanet: Var ikke dette et

brudd på det gamle prinsipp om adskillelse av de to sfærer?

Også nasjonens katolske biskoper er blitt anklaget for å røre ved dette gamle skille. I to vektige hyrdebrev — om atomnedrustning i 1983 (se St. Olav nr. 8 og 9-1984) og om økonomi i 1986 (se St. Olav nr. 3-1985 om forarbeidet til hyrdebrevet) — berører de saker som så absolutt angår staten. Men biskopenes anliggende er de etiske og moralske overveielser staten — og derved alle borgere — ikke må styre utenom når det gjelder henholdsvis atomtrusselen og landets økonomiske politikk. De fleste har skjönt at det er dette og ikke noen form for partipolitikk som ligger bak hyrdebrevene, og de to brevene har både hva omfang, mot og dybdeboring angår, utvilsomt øket Kirkens anseelse i det amerikanske samfunn som helhet.

Arbeidet med hyrdebrevet om økonomi tok hele fem år. Grunnen var at utkastene ble sendt ut på to høringsrunder til leg og lærd. Det er en helt uvanlig fremgangsmåte innen Kirken, men nettopp denne åpenheten er karakteristisk for dagens amerikanske katolisisme — den er, som samfunnet omkring, pluralistisk. Også motsetningene — og de var til dels betraktelige — har fått plass i de to hyrdebrevene. Det

Biskoper mot dødsstraff

«Vi må ikke ta liv for liv,» skriver de tre katolske biskoper i staten Mississippi i en oppfordring om å avskaffe dødsstraff i USA. Oppfordringen kom i forbindelse med at en dødsdømt fange ble henrettet i et gasskammer i Mississippi. Biskopene

skriver at «voldsbruk kan ikke stoppes ved at vi selv griper til slike midler.» De viser til at det ikke finnes bevis for at dødsstraff har generalpreventiv virkning. Men det finnes bevis for at dødsstraff idømmes på urettferdig grunnlag i USA. ORIGINS

John Lennon portrettert som Kristus

I England er det blitt mye bråk i forbindelse med et maleri av den tyske kunstneren J. Stenfal. Han har nemlig portrettert den berømte Beatles-artisten John Lennon som Kristus med tornekrone. Maleriet er utstilt i Beatles-museet i Liverpool.

CATHOLIC HERALD

KRITISK — MEN FROM

15

bidro også til å øke deres anseelse. «Den katolske kirke USA er blitt et slags motsetningenes tegn, og nettopp dette tør være ett blant mange tegn på dens sunnhet,» sa biskop James Malone av Youngstown, Ohio, i en tale i 1986.

Oppsetsig datter?

Den 10. september i år innleder pave Johannes Paul II sitt andre pastorale besøk i USA, det første fant sted i 1979. Pavens møte med amerikanske katolikker blir et møte med en «meget dynamisk kirke» ifølge den pavelige nuntius, erkebiskop Pio Laghi. Siden Det 2. Vatikankonsil har Kirken i USA gjennomgått en rivende utvikling fra en til dels noe trangsynt, lukket og sterkt klerikal ghetto-kirke til et svært så åpent, frittalende og samfunnsengasjert trossamfunn der legfolket spiller en viktig rolle og er seg denne rolle bevisst.

Så åpent og frittalende at Vatikanet til tider — og særlig i de aller siste årene — har følt at man måtte gripe inn overfor denne noe oppsetsige amerikanske datter. Skjønt pavelige bekymringer over datteren der langt mot vest er forresten ikke av så helt ny dato. Allerede ved overgangen til vårt århundre mente man i Roma at det blåste

Menighetslivet er ofte nært og hjertelig i det katolske USA, og det er flere trofaste kirkegjengere nå enn på 60-70-tallet. Også andre kirkelige aktiviteter blomstrer.

en slags «protestantisk» vind innen amerikansk katolisisme. Pave Leo XIII's mottiltak mot slik «amerikanisme» var en formanende encyklika.

Flere «saker» belaster for tiden i ulik grad og på ulike måter forholdet mellom Vatikanet og den amerikanske kirke: Vatikanets forsøk på sterkere kontroll av katolske «colleges» og universiteter — noe som amerikanerne hevder vil være økonomisk ødeleggende idet de da risikerer å miste uunnværlig statlig og føderal støtte; bispeutnevnelser som

til dels smaker mer av kirkepolitikk og kameraderi enn av pastoral omsorg og åpenhet (intet sær-amerikansk problem for tiden); uregjerlige grupper av ordenssøstre og legfolk; disiplinære forføyelser mot teologen Charles Curran (se St. Olav nr. 12-1986) og mot erkebiskop Raymond G. Holthausen av Seattle. Sistnevnte måtte for en tid overgi sin biskopelige autoritet til en hjelpebiskop i saker som angikk morallæren, sakramentene, liturgien og annullering av ekteskap, men har nylig fått den fulle jurisdiksjon tilbake og godtatt en plan for

Håp om mer forståelse?

Det er ikke alltid så lett å være kvinne i den katolske kirke, og Kirken ville vinne på å vise mer følsomhet og forståelse for kvinners ofte svært vanskelige situasjon, hevdet Margret Thissen i et foredrag nylig – hun arbeider med sjelesorg blant kvinner i bispedømmet Hildesheim i Vest-

Tyskland. Hun understreket samtidig at bak kravet om å gjenoppta diskusjonen om kvinners adgang til diakonat og prestetjeneste står intet annet enn kvinners høyst forståelige ønske om å få være med på å forme kirkens liv – være med som likeberettigede partnere. KNA

Kvinner selv . . .

For første gang i engelsk katolsk historie har en nonne, sr. Rosemary Dawn, viet et ektepar. Vielsen fant sted i sommer i St. Ambrosius-kirken i Bristol.

CATHOLIC HERALD

16

løsning av de problemer Vatikanet har påtalt i hans bispedømme. I Holthusens tilfelle reagerte mange troende både på selve forføyelsene og på mangelen på åpenhet i Vatikanets fremgangsmåte. Det hører med til historien at 80% av presteskaper i erkebispedømmet Seattle undertegnet en støtteerklæring til sin erkebiskop.

Både i Curran- og i Holthusensaken tales det åpent om at det her til dels må dreie seg om et ønske fra Vatikanets side om å statuere et eksempel: Både i Europa og ellers i USA finnes det teologer og pastoralt sinnede folk som er skyldig i de samme eller lignende «uregelmessigheter» i forhold til Vatikanets offisielle politikk og forordninger som de to amerikanere – uten at de blir straffet for sine synspunkter eller handlinger. Det hører med i helhetsbildet at hverken Curran eller Holthusen har satt noe som helst spørsmålstegn ved de sentrale trossannheter.

På denne bakgrunn aner det en at «dynamisk» i det ovenfor nevnte sitat fra den pavelige nuntius ikke er utelukkende positivt ladet! For paven synes denne amerikanske «egendynamikk» og pluralisme uforenlig med den troskap og sentralisering i stort og smått som står på Vatikanets program.

Men from

Om kirken i USA til dels er kritisk overfor Roma, så lever og blomstrer den i hvert fall, ikke bare ifølge statistikk og tall, men også for den som måtte sette foten innenfor dette fellesskap for kortere eller lengre tid. Det er en åpenhet og naturlighet og vennlighet der som er smittsom. Og samtidig en bekymring både hos katolikker og protestanter om hva mon utenverdenen – som bare får skandalene omkring Jim og Tammy Bakker og andre «televangelicals» inn i stuen via skjerm og trykksverte – må tro om det religiøse liv og klima i USA. «Det der er religiøs 'business' og har intet med ansvarlig kristendom å gjøre,» var den klare kommentar fra en kjent luthersk prest i Wisconsin State Journal. Han har mange med seg.

Om kirkegang kan brukes som et slags «mål» på fromhet – så er amerikanske katolikker fromme. Fulle Gudshus – også til fromesser, også på småsteder: gamle og unge og gjerne et godt og hørbart utvalg av de aller yngste og spedeste! Ifølge boken «The American Catholic» (Doubleday, New York 1987) av George Gallup og Jim Castelli, går amerikanske katolikker oftere til messe i dag enn i 60- og

begynnelsen av 70-årene. I den tiden sank kirkebesøket fra 74% til 51%, men i de siste ti år har det vært stigende: 78% angir at de går til kirke én gang i måneden – de «praktiserer», som det heter, men innen selvbestemte rammer. Og mange av dem som heller sjelden stikker innom Guds hus, angir at det ikke betyr at de har kuttet forbindelsen med Kirken. Hele 71% sier de går regelmessig til kirke hver søndag. Norsk statistikk til sammenligning finnes, såvidt vites, ikke; vest-tysk statistikk viser at 26% av katolikkene går til kirke hver søndag.

Nå kan man selvsagt si at det å gå i kirke er en del av «the American way of life», det hører til det «man» gjør, og at det er like amerikansk som «baseball, hot dogs, apple pie and Chevrolet» som det het i en av de mer iørefallende TV-reklamene for et par år siden. Noe kan det selvsagt være i det, men det er langt fra hele forklaringen. Og om så var, at det først og fremst dreier seg om sosialt press og vane, så turde kirkegang være blant de mer prisverdige vaner! Og langt mer etterlignelsesverdige – og uskadelige – enn mangt annet vi europeere har hentet hjem fra «over there», og som vi anser som typisk amerikansk. Amerika er adskillig mer enn «Coke and ham-

Vår reisende pave

New Orleans, USA, vil gi Johannes Paul II en storlagen velkomst ved hans besøk i september. New Orleans-området har det høyeste antall katolikker av farget rase i USA. Man regner med at 70 tusen ungdommer vil fylle den største utendørs-arenaen under pavens besøk.

CATHOLIC HERALD

Fredstjenlig tilnærming?

En tilnærming mellom Sovjetunionen og Vatikanet vil kunne tjene freden, hevdet Vatikanets «utenriksminister», Agostino Casaroli, nylig i et intervju med Madrids katolske dagsavis «Ya». I intervjuet beklaget Casaroli at det ennå ikke er lykket å finne frem til samarbeidsformer som

kan sikre freden og en for alle mennesker gagnlig utnyttelse av jordens ressurser og av vitenskapelig erkjennelse.

Casaroli understreket ved samme anledning at pavens reiser er av «pastoral karakter», og at paven ikke reiser rundt for å preke demokrati, men for å tjene religiøse interesser.

KNA

17

burgers» – og TV-reklame, for den saks skyld. (Hvor mange nordmenn – tilgi digresjonen – er klar over at det finnes amerikanske TV-kanaler og radiostasjoner uten reklame, men med fabelaktige programmer?).

Men tilbake til fromheten, som vel neppe lar seg måle, men som likevel ikke er helt uten relasjon til tradisjonelle fromhetsøvelser. Den som måtte synes at kirkegang er en dårlig målestokk i så måte, kan finne annet materiale i ovennevnte bok om den amerikanske katolikk. Overraskende materiale, vil vel noen si: Undersøkelser viser at av ti katolikker vil fire angi at de har bedt rosenkransen i løpet av den siste måneden. Og i samme tidsrom har 25% av katolikkene vært til

skrifte. De eviglange «lørdagsettermiddagskøene» foran skriftestolene fra så sent som begynnelsen av 70-årene er riktignok skrumpet inn, men amerikanske prester venter ikke forgjeves på sine skriftebarn.

Engasjementet i kirkelige aktiviteter utenom gudstjenester er stort. Det gjelder både voksenkatekese, bønnegrupper, retretter og karismatiske bevegelser såvel som innsats i utvalg og råd. En av de oppleste og vedtatte «sannheter» Gallup og Castelli – med bakgrunn i Gallup-organisasjonens forskningsmateriale – tar livet av i sin bok, er nettopp at den religiøse aktivitet i USA skulle være i sterk tilbakegang. En annen vanlig antagelse som avvises med statistikk i hånd, er

at det særlig er de unge som forlater Kirken. Den tredje er at med høyere utdannelsesnivå følger en tendens til å fri seg fra Kirken, og den fjerde at de katolske kvinnene er i åpent opprør. Den femte påstand er at katolikkene er blitt mer velstående og derfor også mer konservative.

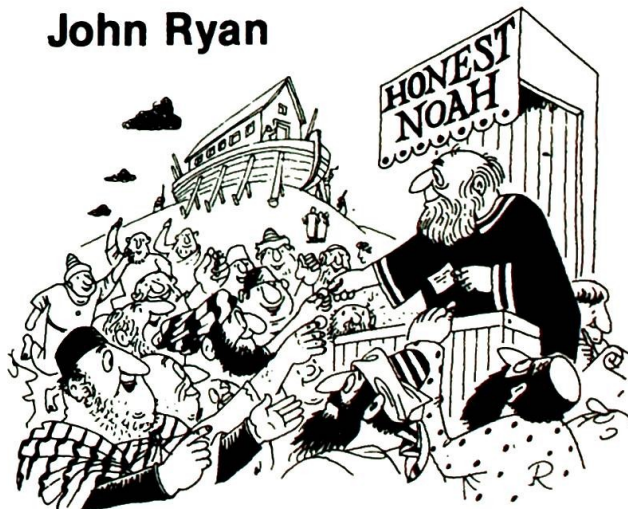
Ingen av de fem antagelser er sanne, sier Gallup og Castelli. Dersom de har rett, er det liten grunn for paven til å fortvile over Kirkens amerikanske datter, kritikk og uoverensstemmelser til tross.

Og selv uten Gallups tall og statistikker er det klare og overbevisende tegn på at *troen* lever og trives i USA, og *det* turde – også for Roma – være det viktigste.

UKJ

John Ryan

Svarte ikke sommeren til forventningene? Catholic Herald's tegner John Ryan minner om at det har vært heller fuktig i tidligere tider også!

Fyren må være sprø – kjempeodds for 40 strake regnsværsdager uten det minste lille opphold innimellom!

Bibelen på nord-samisk

Arbeidet med en ny oversettelse av Bibelen til nord-samisk er nå i gang. Etter omfattende forberedelser, der Bibelselskaps ledelse har hatt nær kontakt med samiske miljøer, startet en prosjektgruppe i Tromsø arbeidet i april.

Den nord-samiske Bibel som benyttes i dag, er fra 1895, og det er særlig i skolens

undervisning og i menighetsarbeid blant barn og ungdom behovet for en ny bibeloversettelse er stor.

Samene i Norge tilhører tre separate språk-grupper: nord-samene, lule-samene og sør-samene. Nord-samene er konsentrert i Troms og Finnmark.

NYTT OM BIBELEN

Fremgang for islam

Ifølge «Middle Eastern News» er det samlede antall muslimer i verden over en milliard. De kristne teller fremdeles en og en halv milliard, men islam øker stadig, ikke minst i Vest-Europa og USA.

Ikke bare begeistring...

Det er slik rift etter inngangsbilletter til de messer paven skal feire under sitt besøk i USA i begynnelsen av september, at man har satt i gang tiltak for å forhindre svartebørshandel og forfalskninger, skriver Catholic Herald i en rapport. «I så måte later det til at suksessen er sikret for pavebesøket».

Det betyr dog ikke at alle er fornøyd med de storslåtte planene for Johannes Paul IIs besøk, heter det videre i rapporten. Organisasjonen *Catholics Speak Out* (CSO) har satt i gang en landsomfattende brevkampanje for å oppfordre paven til å kutte ned sine planlagte prekener og taler under besøket til det halve og bruke den innsparte tiden til å lytte til de amerikanske katolikkens erfaringer og bekymringer.

Oppfordringen har ekstra vekt fordi pavens besøk denne gang går til områder med mange minoritetsgrupper og underprivilegerte: eksilkubanere i Miami, sorte i Colombia i Syd-Carolina, meksikanske amerikanere, arbeidere fra Mexiko og Mellom-Amerika som oppholder seg i USA uten gyldige innreisepapirer og arbeidere i bilindustrien i Detroit, en industri som er hardt presset av tysk og japansk konkurranse.

CSO er et prosjekt tilknyttet *Qui-xote Center* som igjen er best kjent for sin støtte til Nicaragua. I fjor samlet senteret inn medisinsk utstyr, mat og klær til en verdi av 17 millioner dollar, det samme beløp som Kongressens økonomiske støtte til Contras. For inneværende år er man halvveis til målet, som er 100 millioner.

I oppropet fra CSO heter det bl.a.: «Det er alvorlige spenninger og skil-

lelinjer innen vår kirke når det gjelder spørsmål som dissens, håndhevelse av autoritet, seksualitet, kvinners tjeneste innen Kirken og deres mulighet til å være med i beslutningsprosessen. Vi er ikke lenger en immigrantkirke, men et fellesskap med rikt kulturelt og etnisk mangfold. Vi strever med å følge Jesu kall i et velstående, materialistisk og ofte voldspreget samfunn. Likevel erfarer vi kristent liv som noe kraftfullt og spennende. Vi lever vår tro i pakt med den sans for åpenhet, rettferdighet og frihet som er en del av vårt lands demokratiske arv. Det er viktig at De lytter til våre erfaringer, våre frustrasjoner, våre gleder.»

Andre protesterer mot de store summer besøket koster. Offisielt kalkuleres det med 20 millioner dollar for de ti dagene, men – basert på hva besøket i 1979 kostet – vil beløpet snarere bli rundt 30 millioner. Og da er de føderale midler som ytes til politibeskyttelse for et statsoverhode ikke regnet med.

De amerikanske ordenssøstres organisasjon og en gruppe legfolk har oppfordret til felles bønn hver kveld så lenge besøket varer i protest mot de skyhøye utgiftene i en tid da føderale og statlige midler til hjemløse og andre fattige er blitt kuttet drastisk ned. Protesten er så omfattende at erkebiskopen av Miami har gått i spissen for et fond på 3 millioner dollar for de fattige i sitt bispedømme.

Det er også reist kritikk mot måten kostnadene «fordeles» på: Det blir nemlig de som fra før av har minst å rutte med, som må ut med mest. Hvert bispedømme paven besøker, må selv betale omkostning-

gene. «Dette er ikke noe problem for velstående bispedømmer med mange katolikker, som San Francisco med sine 1,5 millioner og Los Angeles med sine 2,7. Men det er et alvorlig problem for et bispedømme som Charleston i Syd-Carolina som bare har 45.000 katolikker eller Monterey i California hvor flesteparten av de 95.000 katolikkene er landbruksarbeidere,» skriver Catholic Herald. Innsendere i avisene har tatt til orde for en mer rettferdig og kollegial fordeling av byrdene slik at alle katolikker bidrar enten ved en landsomfattende «skatt» eller en innsamling. Hittil har biskopene ikke vist noen interesse for en slik løsning.

Graden av pomp og prakt vil variere sterkt under pavebesøket, ifølge Catholic Herald. San Fransisco bruker hundretusener av dollar på å fiffe opp og dekorere et fotballstadion, men så blir det også inngangsbilletter til 30 dollar stykket til pavens messe. Ikke så helt lite for de mindre bemidlede! Og de finnes i distriktene omkring byen. I et noe fjerntliggende sogn er gjennomsnittsinntekten for en familie 6.000 dollar, og det er under den offisielle fattigdomsgrense i USA. Hvis noen derfra skulle ønske å være med på messen i San Fransisco, må de ut med 40 dollar i busspenger i tillegg til inngangsbilletten.

I Colombia kommer det ikke til å koste noe å være med på pavemessen. Men så skal den heller ikke feires på et praktstadion som i San Fransisco: «Det blir å stå eller knele på gressmatten,» skriver Catholic Herald.

Nei til fingeravtrykk

En jesuittmisjonær som har levd 26 år i Japan, vil bli deportert sammen med tusen andre som nekter å godta landets lov om fingeravtrykk. Pater Vincente Bonet mener tiltaket er diskriminerende og vil ikke godta en registrering hvert femte år som «utlending». De som nekter fingeravtrykk, blir betraktet som illegale innvandrere til Japan.

CATHOLIC HERALD

Kirkevekst i Etiopia

Det vi nå ser i Etiopia, kjenner vi igjen fra Bibelen: Der kirken er under press, vokser den. Det var Alemu Shetta, president i Sør-synoden av Mekane Yesus-kirken i Etiopia, som uttalte dette under et Norgesbesøk tidligere i sommer: Kirken i

Etiopia vokser raskere enn i de fleste andre land.

Han kunne også fortelle at forholdet til myndighetene har bedret seg betraktelig i senere tid, i de fleste områder i landet er kirken fri til å drive sitt evangeliseringsarbeid.

KPK/NATIONEN

Læresamtaler og fellesskap

19

«Det kan i utgangspunktet ikke herske tvil om at de primære årsaker til kirkesplittelsen er av læremessig art — selv om årsaksforholdet her totalt sett nok er noe mer sammensatt enn vi vanligvis har gått ut fra,» skriver Ola Tjørhom i en artikkel om «Økumenikk og kirkelig identitet» i Luthersk Kirketidende (nr. 8-1987). Tjørhom er nyutnevnt direktør for Nordisk Økumenisk Institutt i Uppsala, første ikke-svenske i stillingen.

Ifølge Tjørhom innebærer det årsaksforholdet han påpeker bl.a. «at enhver form for økumenikk som ikke tar tilstrekkelig hensyn til dette forholdet og slik bidrar til å tilsløre de reelle, læremessige forskjeller mellom kirkene, vil mislykkes — i alle fall når det gjelder å bidra til en sann og synlig kirkelig enhet, for at verden skal tro . . .» Sett på den bakgrunn er det gledelig å kunne konstatere at nettopp læresamtalene utgjør det kanskje aller mest markante innslag i dagens mellomkirkelige bilde.

Til tross for dette finnes det et problem i tilknytning til disse lærersamtalenes dynamikk — eller mangel på dynamikk: Nemlig en mer eller mindre bevisst tendens til å bedrive en nærmest endeløs opphopning av konsens, uten at det blir lagt tilstrekkelig vekt på å omsette denne konsens i konkret,

kirkelig fellesskap. Sett på denne bakgrunn blir det svært forståelig at en bl.a. på lokalt plan har gitt uttrykk for en viss utålmodighet med hensyn til den økumeniske utvikling.»

Ifølge Tjørhom aktualiserer denne utviklingen «spørsmålet om såkalte økumeniske 'delmål' sin legitimitet i det mellomkirkelige arbeidet — dvs. former for fellesskap som korresponderer med den enighet som faktisk foreligger, uten at de representerer en illegitim foregripelse av det fulle, kirkelige fellesskap.»

Som et konkret eksempel på et slikt økumenisk «delmål» nevner Tjørhom «Den katolsk-lutherske samtalegruppens forslag om å øke antallet fellesskirkelige bønnegudstjenester. (Merk at det her ikke dreier seg om felles søndagsgudstjenester, som enkelte feilaktig synes å ha fortolket dette forslaget.) Jeg vil ikke legge skjul på at jeg finner det noe deprimerende når tre av fire kandidater til Bjørgvin bispestol i en rundspørring i Vårt Land 21. mars fant å måtte ta avstand fra dette forslaget. Dersom vi ikke skal kunne be sammen for enhet, vitner det om en — etter min oppfatning nokså ubegrunnet — økumenikkfobi som ikke lover det aller beste for det økumeniske arbeids framtid her til lands.»

Om rusgifter — og våre holdninger

Alkohol-misbruket har langt større skadevirkninger og forårsaker langt større lidelser enn narkotiske stoffer noen gang har gjort og vil gjøre. — Det er Aage Müller-Nilsen, generalsekretær i Kirkens Bymisjon, som kommer med denne påstanden i organisasjonens informasjonsblad.

Til tross for de veldige problemer som alkoholmisbruket representerer, stiller alkoholikeromsorgen i skyggen av HIV-smitte, AIDS-epidemi og narkotikaproblemer når det gjelder ressurser og offentlig oppmerksomhet.

Narkotika-problemene har fått stor oppmerksomhet i mange år, sier generalsekretæren, og viser til at flere har pekt på at det kanskje ikke er særlig god sammenheng mellom den fokusering og satsing vi gjør på det området, sammenlignet med alkohol-utfordringene. Informasjonsbladet presenterer alkoholproblemet som «et enormt problem! Det største A/S Norge står overfor for tiden.»

Psykiater Hans Olav Fekjær er inne på de samme tankebaner i boka «Alkohol og Narkotika — myter og virkelighet», der han bl.a. sier at selv om både narkotika og alkohol har alvorlige helseskadelige virkninger, står mediedekningen av narkotikaens ulykke på ingen måte i forhold til alkoholens ulykke.

Han kommenterer bl.a. den meget omtalte vinskandalen i Italia, der 20–25 mennesker døde i løpet av noen uker på grunn av metanol i vinen. Mens ingen aviser skrev om at 25–30 italienere daglig dør av leverskader på grunn av vinnens alkoholinnhold.

Aids i Afrika

Catholic Herald melder at i det sentrale Afrika, spesielt i Uganda, er én av fem innbyggere bærer av Aids-virus. Dette er blitt klart etter en undersøkelse foretatt av Panos-instituttet i samarbeid med Norges Røde Kors. Like mange kvinner som menn er rammet.

AIDS-rasisme?

«Selvfølgelig er det AIDS i Afrika. Statistikken som Verdens Helseorganisasjon og andre grupper legger fram, er sannelig skremmende. Men mange afrikanere mener det er noe uhyggelig ved den måten internasjonal presse og immigrasjonsmyndigheter i en rekke land behandler spørs-

målet om AIDS i Afrika. Det er nesten som om AIDS utelukkende var et afrikansk fenomen... For afrikanere ligger det en god porsjon gammeldags rasisme i dette.»

Hilary Ng'weno i Newsweek.
Gjengitt i Redd Barna-avis.

Militærvalfart? Til Lourdes? Og norske rekrutter med på ferden? Joda, noe slikt finnes. En av de fire norske deltagerne, Peter B. Bjerke, har sendt St. Olav sin beretning om en annerledes og fargerik opplevelse som likevel først og fremst ble et møte med troen og med troens fellesskap: «Tvilen viker plass for troen i Lourdes.»

Årets militærvalfart til Lourdes var spesiell, som man kan si alle Lourdesturer er. I år var det likevel forskjellig, idet vi hverken hadde med oss prest eller leder, og alle fire deltakere var menige. Dette medførte at alt ble gjort på eget initiativ. Selvfølgelig ikke helt uten diskusjon, men vi ble alltid enige.

Da vi kom ned til Akersveien 5 den 18. mai, stod en svelt Rory Mulligan (ungdomsprest) der for å kjøre oss til det franske konsulat: Man hadde glemt at visum var nødvendig i Frankrike! Visum fikk vi, og ikke lenge etter var vi ombord på Kielfergen. Etter en fin tur på et døgn, ankom vi Kiel. Der ble vi hentet og kjørt til overkommandoen på stedet, hvor vi traff Msgr. Stenzaly som hjalp oss under hele reisen med praktiske opplysninger og ordnet det meste for oss. Etter en liten lunsj bar det avgårde til Benediktinerklosteret i Nütchau. Der ble vi i et døgn:

med fint vær og rolige omgivelser ble det en fin stasjon før resten av turen. Dagen etter ble vi så kjørt til Hamburg hvor vi ble satt på spesialtoget til Lourdes. Med noen små stopp gikk det strake veien til Lourdes fullt av soldater. Allerede da begynte vi å forstå at folk la merke til de ikke pene norske uniformer, og da spesielt Hærens. Rudolf og Tim var fra Marinen, og det var med nød og neppe at André og jeg fikk sitte i samme kupé som dem!

I Lourdes ble vi innkvartert på et tostjerners hotell som var virkelig bra — etter en liten reparasjon på rommet til Rudolf og André. Vi hadde såvidt fått satt oss ned i resepsjonen før det begynte å dryppe kraftig fra taket. Etter en kort oppdagelsesferd fant vi Rudolf fortvilet i ferd med å tørke opp vann fra baderomsgulvet. Han hadde dusjet og p.g.a. et utett avløpsrør var avlingen sikret i resepsjonen! Vi høstet mange smil og gjorde fra første

stund et visst inntrykk på hotellets gjester.

Det var ikke noe program den første dagen, så vi tok en tur rundt omkring for å bli kjent med byen og det vi var kommet for: basilikaen og grotten. Det som sjokkerte oss litt, var overfloden av souvenirforretninger, de lå gjerne tre i bredden, kun avbrutt av en pub her og der. I det hele tatt drikkes det endel i Lourdes, men vi så aldri en virkelig full soldat, heller ingen knuste flasker, og det er utrolig når man tenker på at det var 20.000 soldater der. Blant de kuriositeter man kan få kjøpt i souvenirforretningene finnes bl.a. Mariaflasker med skrukork på hodet, eller Mariastatuer med blinkende fargede lys rundt. Litt usmakelig mente vi, men folk kjøpte det og.

Dagen etter fikk vi kontakt med den engelske gruppen, og det var for en stor del takket være dem at det norske flagget alltid var tilstede. De hadde oversikten, og man forstod hva de sa. Det var ikke fritt for at det var endel språkproblemer med de tyske. Flaggbæring var det endel av i Lourdes. Tre stykker var nødvendig for flaggbæringen, det medførte at 75% av den norske delegasjon til enhver tid var utslått av flaggbæring, som foregikk seks ganger i løpet av tre dager. Der den lengste økten

U-landsjournalister synger ut

Journalister fra fattige land er misfornøyde med den dekningen landene deres får i vestlige medier, skriver Redd Barna-avisa. Vestlig presse forsøker ikke engang å presentere positive nyheter fra fattige land.

Hvor mange vestlige journalister som kommer til Sri Lanka, har valgt å se på de store framskrittene vi har gjort med risproduksjon og boligbygging? undrer Mallika Wanigasundara fra Sri Lanka, – de fokuserer bare på borgerkrigen.

Mye er skrevet i Europa om AIDS i Kenya – noe som har ført til at turister avbestiller reiser til landet. Men det er fortsatt mange flere AIDS-tilfeller i USA. Jeg lurer på hvorfor folk fortsatt strømmer dit, sier Peter Ngunjiri fra Kenya.

I Vesten snakker dere om problemene våre. Vi forsøker heller å fortelle om årsakene til problemene, sier Ngunjiri. Han tror at mye av det vestlige journalister skriver om fattige land, er til stor skade.

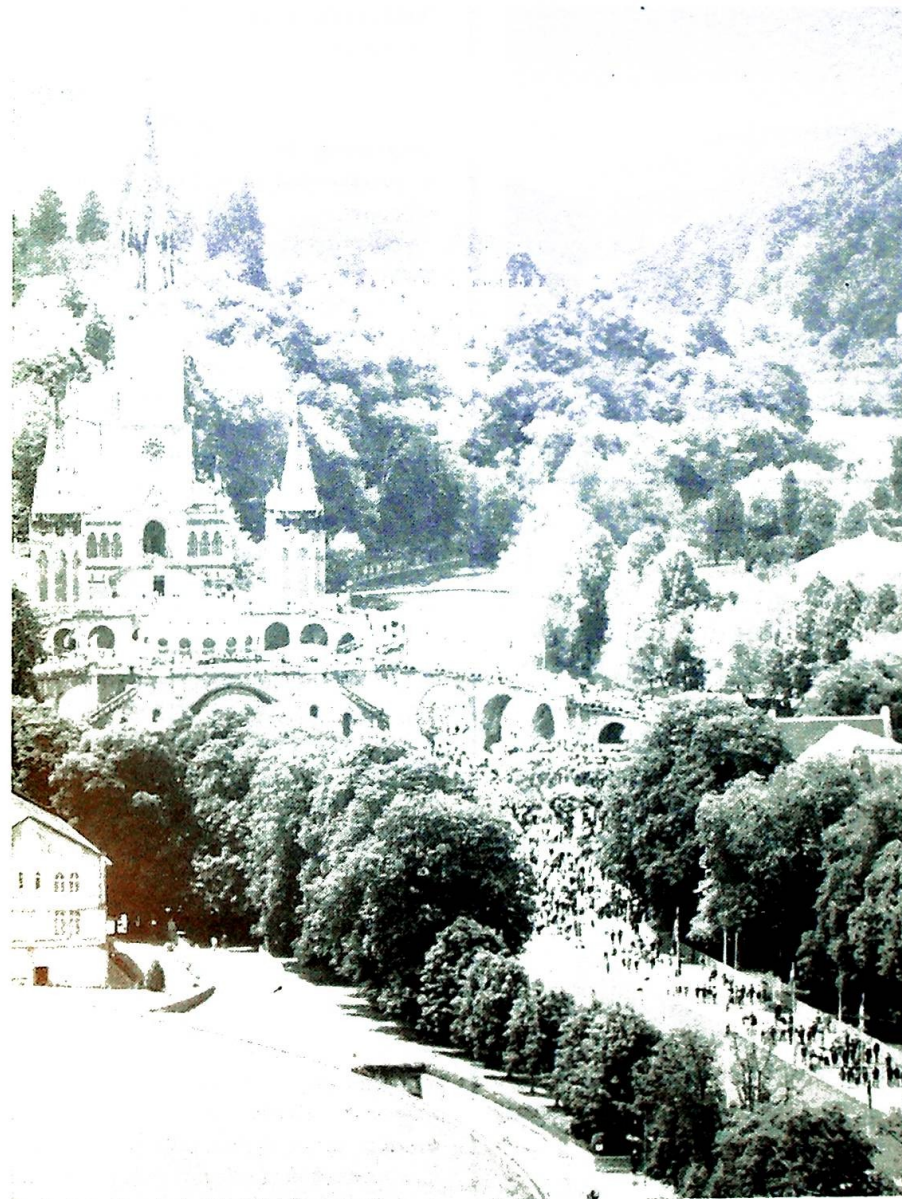
Kardinal Willebrands æresdoktor

For sitt arbeid på det økumeniske område er kardinal Willebrands, sjefen for Vatikanets sekretariat for kristen enhet, kreert til æresdoktor i teologi ved Oxford universitet.

CATHOLIC HERALD

et møte med tro

21

Basilikaen og grotten i Lourdes i Frankrike. Den 11. februar 1858 viste jomfru Maria seg for den fjorten år gamle Bernadette Soubirou i denne grotten og lot henne få vite at vann fra kilden skulle kunne helbrede syke. Siden viste hun seg flere ganger – i alt atten. Lourdes har vært kirkelig anerkjent valfartssted siden 1862, og undere har skjedd der – og skjer fremdeles. Det «vanligste» under er ikke helbredelse fra fysiske lidelser, men at tvil og håpløshet vendes til tillit og tro. Peter B. Bjerke sier det slik i denne artikkelen: «Lourdes er en by hvor troen er levende!» Foto: Peter B. Bjerke.

varte i tre timer, hvorav to i rett! Det var ikke fritt for at vi ble slitne, men vi ble lagt merke til, de norske var der. Til tider kunne man bli litt svett av å være norsk, men vi må bare smile nå i ettertid. Slik som da vi fikk spørsmål om det ikke snart var på tide å bytte over til paradeuniform, hvorpå, vi pinlig klar over det tragikomiske i situasjonen, måtte forklare at det var den vi hadde på oss. I Lourdes får man se uniformer som får selv Gardens uniformer til å blekne litt, men selv om man i begynnelsen føler seg litt flau, forsvinner denne følelsen raskt når man blir kjent med folk. Det viktigste er tross alt at man er der, og folk setter pris på det. Vi opplevde flere ganger å få bifall da folk hørte at vi var fra Norge, og flere ganger ble vi stoppet av andre soldater som spurte om de ikke kunne få ta et bilde. Fellesskapet var utrolig.

Alle messer, sakramentstilbedelse og lysprosesjon, ble selvfølgelig preget av at det var en militærvalfart, og selv om franskmennene kunne bli litt for «show'ete» med sine lyskastere i farger, var det en utrolig opplevelse når alle sang. Da Ave og Alleluja ble sunget, følte man at taket nærmest løftet seg i den underjordiske Pius X basilikaen. Ave, Ave, Ave Maria, ble sangen man

Nøkkelrolle i AIDS-kampen

«Vi må forholde oss til AIDS-syke slik Jesus levde blant de spedalske,» sa Jacob Jervell i et foredrag for kirkelig ansatte tidligere i sommer. «Vi må motstå den fristelsen det er å innkassere blasfemiske moraltriumfer ...

Vi har ingen behandling å tilby. Men

kirken kan være hos de smittede og gi dem håp i forkynnelsen. Ikke om mirakler, men om fellesskap og lettelse til døden. Man er ikke smittet til all evighet,» sa Jervell, og understreket dette som et vesentlig poeng: — Man er bare smittet til oppstandelsen og gjenreisningen.»

NTB/NATIONEN

Teologi og kosmologi

I Vatikanets astronomiske observatorium vil det i september finne sted en konferanse om «Teologi og kosmologi». «Vår visjon og kunnskap om Gud i naturen» er konferansens hovedtema. Hensikten er å finne fram til synspunkter som man kan samles om både fra fysisk, filosofisk og teologisk hold. CATHOLIC HERALD

22

— men vi ble lagt merke til, de norske var der. Foto: Peter B. Bjerke.

gikk rundt å nynet på resten av reisen.

Lourdes er et sted hvor man blir konfrontert med sin tro på en positiv måte. Folk fyller vann fra kilden på sine flasker. Det var rart for oss å se da vi kom, men da vi dro, hadde vi alle tatt med en flaske med kildevann, hver for oss. Under sakramentsprosjeksjonen bæres det med et stort skilt hvor det står: «JESUS CHRIST». Tvilen viker plass for troen i Lourdes. Når man står en stille kveldsstund foran grotten hvor Maria viste seg, da føler en at det er verdt slitet. Og når man ser utover lyshavet under lysprosjeksjonen foran Rosenkransbasilikaen, da får man virkelig noe igjen. Det er et utrolig syn som må oppleves. Lourdes er en by hvor troen er levende, en helt spesiell atmosfære hviler over det hele. Kontakten vi fikk med

prester og soldater fra alle land var fantastisk.

Så det var ikke helt uten vemod vi drog fra Lourdes, fra de stille stunder foran grotten, fra Rosenkransbasilikaen. Fra Msgr. Stenzaly og Msgr. Browne, den hyggelige engelske feltpresten som alltid var til tjeneste, og som ble som en venn for oss. Fra alle de andre 20.000 soldater og katolikker. Og også de små detaljene, som den gode maten, det fine været vi hadde under hele reisen. De tyske lunsjpakkene på toget, som slår det meste en kan få på fly. Den tyske organisering, som alltid fungerte.

Men vi følte vi hadde fått noe med oss: styrket tro, tro i praksis. Vi hadde følt hva som er viktigst i kirken: TRO. André sa det på toget hjem; «Lourdes er verdt hele militærtjenesten.»

Nødvendigvis en åndelig størrelse!

«Bak tid og rom», — Erik Dammans nye bok, — er viet stor interesse i presse og kringkasting. Vi sakser et par avsnitt fra et intervju med forfatteren i magasinet «Folkevett»:

«Bokprosjektet startet med at jeg spurte meg selv om det fins vitenskapelig erkjennelse som peker mot et mer håpefullt menneske- og virkelighetsbilde. — Allerede det første året som jeg brukte på å studere kvantefysikk i samarbeid med en fysiker ved universitetet i Oslo, kom det fram at det gamle, mekaniske verdensbildet er blitt for snevert til å fange opp det vi nå vet. Senere har jeg intervjuet et tyvetalls fremstående forskere i England og USA, som har belyst dette fra forskjellige vinkler. Det viktigste ved det synet som nå vokser fram, er kanskje at det gir en ny forståelse av begrepet helhet:

Helheten er ikke bygget opp av delene alene. Helheten er noe overordnet, som regulerer delenes samspill. Helheten er noe mer enn de materielle delene, og er derfor etter mitt syn nødvendigvis en åndelig størrelse ...

Den avgjørende grunnen til å avvise religionen har ofte vært at man anså idéen om en åndskraft bak det materielle som overtro, eller iallfall uvitenskapelig. I dag sier betydelige kvantefysikere som David Bohm at vår tids viten mer er en bekrefteelse enn en motsigelse av udogmatisk, religiøs tro. Det har vært interessant å se hvordan verdenskjente fysikere nå kommer sammen med religiøse ledere fra flere trossamfunn for å diskutere et nytt verdensbilde, der religion og vitenskap ikke står i konflikt».

R.I.P.

Vår kjære medsøster

Søster

FRANCISKA HERMANOWSKI

døde den 28. juli

i en alder av 74 år.

Den avdøde anbefales til de troendes
forbønn.

ST. FRANCISKUS SØSTRENE

For ingen av oss lever for seg selv,
og ingen dør for seg selv.

Om vi lever, så lever vi for Herren,
og om vi dør, så dør vi for Herren.

Enten vi da lever eller dør,
så hører vi Herren til.

Rom. 14, 7-8

Liturgisk kalender

Gudstjenester

23

Dialogmesse

Høymesse

AUGUST

27. Monika, Augustins mor.

1. Tess. 3, 7–13.

Mt. 24, 42–51.

28. Augustin, biskop og kirkelærer.

1. Tess. 4, 1–8.

Mt. 25, 1–13.

29. Johannes Døperens martyrdød.

Jer. 1, 17–19. Mk. 6, 17–29.

30. 22. alm. søndag.

Jer. 20, 7–9. Rom. 12, 1–2.

Mt. 16, 21–27.

31. Ferial. 1. Tess. 4, 13–18.

Luk. 4, 16–30.

SEPTEMBER

1. Ferial. 1. Tess. 5, 1–11.

Luk. 4, 31–37.

2. Ferial. Kol. 1, 1–8.

Luk. 4, 38–44.

3. Gregor den store, pave og kirkelærer.

Kol. 1, 9–14. Luk. 5, 1–11.

4. Ferial. Kol. 1, 15–20.

Luk. 5, 33–39.

5. Ferial. el. Marias lørdagsmesse.

Kol. 1, 21–23. Luk. 6, 1–5.

6. 23. alm. søndag.

Esek. 33, 7–9. Rom. 13, 8–10.

Mt. 18, 15–20.

7. Ferial. Kol. 1, 24–2,3.

Luk. 6, 6–11.

8. Marias fødsel.

Mika 5, 1–4 el. Rom. 8, 28–30.

Mt. 1, 1–23.

9. Ferial. Kol. 3, 1–11.

Luk. 6, 20–26.

10. Ferial. Kol. 3, 12–17.

Luk. 6, 27–38.

11. Ferial. 1. Tim. 1, 1–14.

Luk. 6, 39–42.

12. Ferial. el. Marias lørdagsmesse.

1. Tim. 1, 15–17.

Luk. 6, 43–49.

Arendal

Tyholmen Tlf. (041) 22 209

lord.: 18.30

sønd.: 8.00 11.00

Asker og Bærum

Nyveien 17, Stabekk

lord.: 17.45

Mariakirken

Tlf. (02) 53 77 35

sønd.: 11.00

Eikeli katolske kirke

Veståsen 18

Tlf. (02) 24 25 69

9.00 10.00

Bergen

St. Pauls kirke

Christiesgt. 16

lord.: 19.00

Vår Frue Kirke

Tlf. (05) 32 54 10

sønd.: 10.00 11.00

Nylandsvn. 31

9.30

Bodø

St. Eysteins kirke

Hernesvn. 22

lord.: 19.00

Tlf. (081) 21 783

sønd.: 11.00

Drammen

St. Laurentius kirke

Cappelensgt. 1

lord.: 13.00

Tlf. (03) 83 20 19

sønd.: 9.00 11.00

Fredrikstad

St. Birgitta kirke

Kongensgt. 9

9.00 11.00

Tlf. (032) 11 438

Messe lørdag kl. 19.00 untatt når intensivundervisning: kl. 12.30.

Halden

St. Peters kirke

Kristian V's pl. 1

9.00 10.45

Tlf. (031) 81 168

Hamar

St. Torfinns kirke

Torvg. 113

fred.: 18.30 Ikke første fredag i måneden

Tlf. (065) 23 751

sønd.: 11.00

Hammerfest

St. Mikael kirke

Salsgt. 52

19.00 11.00

Tlf. (084) 11 447

Harstad

St. Sunniva kirke

Skolegt. 4

lord.: 17.00

Tlf. (082) 63 696

sønd.: 11.00

Haugesund

St. Josefs kirke

Haraldsgt. 21

11.00

Tlf. (04) 72 31 95

Hønefoss

St. Theresias kirke

Vesterngt. 5

11.00

Tlf. (067) 22 381

Kristiansand S.

St. Ansgar kirke

Kirkegt. 3

lord.: 13.00

Tlf. (042) 24 225

sønd.: 9.30 11.00

Kristiansund N.

St. Eysteins kirke

Flintegt. 5

11.00

Tlf. (073) 72 779

Levanger

St. Torfinns kirke og

St. Eysteins sykehjem

Jernbanegt. 29

11.00

Tlf. (076) 81 856

Tlf. (076) 81 855

Lillehammer

Mariakirken

Weidemannsgt. 3A

sønd.: 18.00

Tlf. (062) 52 550

Lillestrøm

St. Magnus kirke

Romeriksgt. 1

9.00 10.30

Tlf. (06) 81 28 85

«Fri mann» igjen

Høyesterett i Italia har nylig erklært ar-restordren mot den tidligere sjefen for Vatikanbanken, den amerikanske erkebiskop Paul Marcinkus, og to av hans kolleger for ugyldig. Dermed er det formodentlig satt en sluttstrek for en årelang rettslig strid om forholdet mellom Vatikanbanken og den beryktede Ambrosio-bank-skandalen som i 1982 endte med total konkurs for Italias største private bank.

CATHOLIC HERALD

CARITAS NORGE

DEN KATOLSKKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Postgiro: 5 00 40 64 – Bank: 900 4064

24 Liturgisk kalender Gudstjenester

Dialogmesse

Høymesse

13. 24. alm. søndag. Sir. 27, 30–28,7. Rom. 14, 7–9. Mt. 18, 21–35.	Molde St. Sunniva kirke	Parkvn. 25 Tlf. (072) 51 467		11.00
14. Korsets opphøyelse. 4. Mos. 21, 4–9 el. Fil. 2, 6–11. Joh. 3, 13–17.	Moss St. Mikael's kapell	Ryggevn. 24 Tlf. (032) 51 038		17.00
15. Marias syv smerter. Hebr. 5, 7–9. Joh. 19, 25–27.	Narvik Kristus Kongekirke	Håreksgt. 82 Tlf. (082) 41 634		18.30
16. Kornelius, pave, og Kyprian, biskop, martyrer. 1. Tim. 3, 14–17. Luk. 7, 31–35.	Oslo St. Olav domkirke	Akersvn. 1 Tlf. (02) 20 72 26	lørd.: 19.00 sønd.: 9.30	11.00 19.00
17. Ferial el. Robert Bellarmin, biskop og kirkelærer. 1. Tim. 4, 12–16. Luk. 7, 36–50.	St. Hallvard kirke	Enerhauggt. 4 Tlf. (02) 67 23 83		9.30 11.00
18. Ferial. 1. Tim. 6, 2–12. Luk. 8, 1–3.	St. Dominikus kirke	Neuberggt. 15 Tlf. (02) 43 07 71		9.00 11.00
19. Januarius, biskop og martyr el. Marias lørdagsmesse. 1. Tim. 6, 13–16. Luk. 8, 4–15.	Jesu Hjerte kapell	Ullernchausséen 52 Tlf. (02) 50 91 91		9.00
20. 25. alm. søndag. Jes. 55, 6–9. Fil. 1, 20–27. Mt. 20, 1–16.	Grefsen kapell	Glads vei 23 Tlf. (02) 15 38 90		9.00 11.00
21. Matteus, apostel og evangelist. Ef. 4, 1–7. Mt. 9, 9–13.	Lunden kloster	Øvre Lunden 5 Tlf. (02) 64 18 20	lørd.: 18.00 sønd.: 10.00	
22. Ferial. Esra 6, 7–20. Luk. 8, 19–21.	Porsgrunn Vår Frue kirke	Olavsgt. 19 Tlf. (035) 50 793	lørd.: 18.00 sønd.: 11.00	
23. Ferial. Esra 9, 5–9. Luk. 9, 1–6.	Stavanger St. Svithun Katolske kirke	Dronningensgt. 8 Tlf. (04) 52 55 34 og 52 58 09	lørd.: 19.00 sønd.: 9.30	norsk messe engelsk messe
24. Ferial. Hagg. 1, 1–8. Luk. 9, 7–9.			11.00 18.00	høymesse fransk messe
	Stord Den Hellige Ånds kapell, Skyttarhaugvn. 12 Høymesse hver 2. søndag kl. 11. Nærmere opplysninger: tlf. (054) 11 230			
	Tromsø Vår Frue kirke	Storgt. 94 Tlf. (083) 84 277	lørd.: 19.00 sønd.: 11.00	
	Trondheim St. Olav kirke	Schirmersgt. 1 Tlf. (07) 52 12 14		9.00 11.00
	Tønsberg St. Olav kirke	Botnegt. 22 Tlf. (033) 11 949		11.00
	Voss St. Olavs kapell	Finnesvegen 57 Tlf. (05) 51 25 10		Etter avtale
	Ålesund Vår Frue kirke	Kviltunvn. 6B Tlf. (071) 37 558	lørd.: 17.00 sønd.: 8.30	11.00

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen ^{9/1}
Ullevålevn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Neste nummer utgis 22. september. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Medarbeidere:

Tollef Berg

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Knut W. Ruyter o.f.m.

Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Abonnement kr. 165,— pr. år.

Utlandet: kr. 195,—.

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80

**St.
OLAV**

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

LESELYST MELD DEG!

Her er noen forslag:

H. Caffarel: **INDFØRING I KRISTEN MEDITASJON**, Kbhvn. 86, h. 141 s. kr. 112.—.

FIORETTI. Frans' småblommor. Svensk återgivning av Br. Agostino Lunden, Italia 80, h. 161 s. kr. 93.—.

A. Fjeld o.p.: **KATOLSK TRO OG KRISTENLIV**, Oslo 86, h. 168 s. kr. 85.—.

L. R. Langslet: **KEISEREN OG EPLEKVISTENE**. Om kunst og kulturpolitikk, Oslo 87, i. 149 s. kr. 198.—.

R. P. McBrien: **KATOLSK TRO GENNEM TO ÅRTUSINDER**, Kbhvn. 87, h. 610 s. kr. 484.—.

Magister Mathias: **VÄGEN TILL JERUSALEM**. Valda texter ur **HOMO CONDITUS**. Innl., øversetn. & komm. Anders Piltz, Upps. 86, i. 215 s. kr. 207.—.

G. Opstad, Fotos K. Bjelland: **ELSE MARIE JAKOBSEN**, Oslo 87, i. 127 s. kr. 295.—.

Mandag–fredag:

9.30–16.30

torsdag: 9.30–17.30

lørdag: 9.30–13

A / S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 62

FORBIFRINGSAKTIESELSKAPET LIVFORSIKRINGSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

GEORG OG OTTO FOERSTER

Tlf.: 15 54 26/15 56 06

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Tlf. (03) 83 42 80

MYRVOLD TRE

Bygningsarbeider

Produksjon

VERKSTED:

Brannvaktvn. 5

Tlf. 15 34 82

Salg

UTSALG:

Grefsenvn. 105

**TRENGER
DU TRYKKSAKER?**

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10

Tlf.: (02) 30 04 16 – 30 84 53

Blikk
på tiden

Kateketer, vin og sang . . .

Rytmen fra bandet på podiet var upåklagelig — en jazzfestival verdig. Det var imidlertid ikke dette det dreiet seg om denne gang, men en kongress med kateketer fra nærmere 30 land i og utenfor Europa. Stedet var München der det tyske kateketforbundet feiret sitt hundreårsjubileum. Noe som altså ikke gikk lydløst for seg. Ikke bare p.g.a. kjenningsmelodien som deltakerne umiddelbart gav sin tilslutning, men også foredragene ble ofte avbrutt med bra-kende applaus. Klappsalver fra femtusen hender høres! Hva kongress-sangen gjaldt, var det kommet inn over hundre forslag til juryen, og vinneren av denne kateketiske Grand Prix ble behørlig hyldet. Riktignok måtte afrikanere, filippinere og skandinaver nøye seg med at teksten kun forelå på tysk, engelsk, fransk og italiensk, men dette var intet hinder. Melodien hadde neppe funnet innpass i ny norsk salmebok skjønt ordene var fromme nok: «Herre, hjelp oss å bringe videre ditt levende ord . . . enstemmig på alle tungemål». Nåja, enstemmig var kanskje litt overdrevet, trass i at dette var møtets motto, og at vi også befant oss midt i pinseuken. Det nærmet seg mer enn viss babelsk forvirring til sine tider til

tross for tyskernes fenomenale evne til organisering.

Mens regnet trommet ned over den kjempemessige teltduken, noe som fikk den irske delegasjonen til å få hjemlengsel — det var like vått som hjemme — skulle så 2500 deltakere utveksle sine erfaringer om hvordan man i dag kan formidle den kristne tro, ikke bare på sitt sprog, men på et sprog hele vår pluralistiske verden kan ta i mot og forstå. Med våre knappe tyvetusen katolikker her i Norge, hadde man kanskje ikke grunn til å føle seg så altfor høy i hatten i en slik forsamling, men interessen var stor for den spesielle diasporasituasjon de nordiske katolikker befinner seg i. Selv om man stundom druknet litt i det bayerske landskap der man opplevet blandingen av østerrisk høflighet og prøyssisk disiplin, befant man seg ingenlunde uvel til mote. Det hjalp jo også med vinen, servert på flasker med kongressens emblem som etikett i anledning jubileumsfeiringen. Noe slikt hadde vel ikke engang latt seg referere i den kristelige dagspresse her til lands.

I det hele tatt gjør det godt av og til å få bevis for at Norge ikke er verdens navle. Ola Nordmann har ofte en tendens til å tro nettopp det. Og skjønt vi naturligvis som det mindretall vi er, må legge vekt på å bevare vår katolske identitet, har vi godt av å oppleve andre sider av verdenskirken utenfor landets grenser.

Noe jeg også fikk anledning til litt senere på sommeren, denne gang under en søndagsmesse i en liten landsbykirke i Provence. Med musikk «på boks» og kunstige blomster samt en rekke nedstøvede statuer av mer eller mindre kjente helgner. For ikke å glemme

«preludiet» før messen: en god-dag-mann-økseskaft-dialog mellom landsbyens olding og ditto pensjonerte lærerinne fra forrige århundre, begge meget tunghørte. Her ble de siste lokale nyheter utvekslet, og ingen gikk uvitende derfra om hva som hadde skjedd hos den ene og den annen i ukens løp!

Allikevel — enten man overværrer en høytidelig prosesjon av ærverdige prelater i Münchens domkirke, eller en messe avlirt i rekordfart av en loslitt landsbyprest med noen sprelske guttunger som var mer opptatt av å pille seg i nesen enn å ministrere — så har man en god følelse av at dette er Kirken man hører hjemme i.

Og når man, som under kateketkongressen får være med å dele ut brød og vin under agapemåltidet til medbrødre og -søstre fra hele verden, er man seg et øyeblikk bevisst at det er mer som samler enn som skiller i vår mangfoldige verden.

Et nytt skoleår står for døren. Oppgaver venter. Måtte vi gå inn i dem, under dette lekmannsåret, ved å være kirke SAMMEN.

Mater Olava

